

Rydderapporten 2022

**HOLD
NORGE
RENT**

Om Hold Norge Rent

Hold Norge Rent er en ideell forening som arbeider mot forsøpling. Foreningen skal både forebygge forsøpling og bidra til opprydding av forsøpling. Hold Norge Rent inviterer aktører fra offentlig, privat og frivillig sektor til å bidra til en felles dugnad mot forsøpling gjennom samarbeid og medlemskap.

Se holdnorerent.no for mer informasjon.

Rapportnummer

HNR-2301

Ansvarlig utgiver

Hold Norge Rent

Utgitt

Oslo, mars 2023

Redaktør

Malin Stapnes Dahl

Øvrig redaksjon

Lise Keilty Gulbransen

Merethe Hommelsgård

Mari Mo Osterheider

Marianne Måseide

Carl Pedersen

Heidi Gromstad

John Harald Sand

Daniel Tjønn Thingvoll

Analyse

Malin Stapnes Dahl

Forside- og baksidebilde

Hold Norge Rent

Layout[Parabol Studio](#)**Adresse**

Nedre Vollgate 9, 0158 Oslo

Telefon

40 00 14 38

E-postpost@holdnorerent.no**Nettside**holdnorerent.no**Org.nr**

914 773 547

Styreleder

Asgeir Knudsen

Daglig leder

Lise Keilty Gulbransen

Statistisk analyse avsluttet

12.01.2023

Denne rapporten er produsert med tilskudd fra Senter mot marin forsøpling.

Innhold

1	Ryddeåret 2022 i korte trekk	5
2	Innledning	7
3	Ryddesesongen i Norge	8
	3.1 Frivilligheten i Norge: Ipsos-undersøkelsen 2022	8
	3.2 Nasjonale ryddedugnader	10
	3.3 Min bit av Norge	13
	3.4 De frivillige	14
	3.5 Profesjonell rydding og offentlige aktører	17
	3.6 Avfallsbransjen	22
	3.7 Gullklypa 2021	23
	3.8 Finansierungsordninger	24
	3.9 Ryddepakker	25
4	Ryddestatistikk for 2022	27
	4.1 Datagrunnlag og metode	27
	4.2 Nøkkeltall	29
	4.3 Årets funn	34
	4.4 Kilde- og materialfordeling	42
	4.5 Varslet forsøpling	45
	4.6 Folkeforskningsdata fra andre aktører	46
5	Profesjonell kartlegging	48
	5.1 Kartleggingsprogrammet langs vassdrag og innsjøer	48
	5.2 Forsøpling av EPS og XPS fra byggeplasser	50
	5.3 Kartlegging av sigarett-filteropprydding i Norge i 2022	53
	5.4 På rett vei	54
	5.5 OSPAR-kartlegging av marin forsøpling i Norge	55
6	Internasjonalt samarbeid	56
	6.1 Nordic Coastal Cleanup	56
	6.2 Arctic Cleanup	57
7	Nettverk for frivillig opprydding (NFO)	58
8	Takk til de frivillige	60
8	Takk til samarbeidspartnere	61
	Appendiks 1: Før fuglene kommer – avdelinger	62
	Appendiks 2: Oversikt frivillige aktører	63

Foto: Hold Norge Rent

1 Ryddeåret 2022 i korte trekk

3 828 ▲
aksjoner

56 891 ▲
ryddere

986 285 ▼
kilo ryddet

3 594 968 ▼
meter ryddet

601
Varsel om forsøpling

Topp 5

Funn nasjonalt	Antall funn	% fordeling	
1 Armeringsfiber	51 931	15,3%	
2 Uidentifiserte plastbiter under 50cm	24 427	15,0%	
3 Sprengkabler	21 561	10,5%	
4 Tau	16 814	5,9%	
5 EPS/XPS	16 236	5,0%	

Topp 5

Tilstedeværelse på aksjon ¹	Antall aksjoner	% fordeling	
1 Matemballasje	368	45%	
2 Lokk og korker	331	40%	
3 Handleposer	327	40%	
4 Tau under 50cm	310	38%	
5 Snacks- og godteriemballasje	300	37%	

På topp

82%

av oppryddet avfall var **plast**²

65%

av aksjonene foregikk langs **kysten**

VESTLAND

Det ble mest ryddet i **Vestland**³

20%

av ryddeaksjonene foregikk i **september**

Kildfordeling i Norge

Basert på tallrikhet

Industri og næring	38%
Personlig forbruk	31%
Fiskeri og havbruk	17%
Annet	11%
Hygiene og sanitærartikler	3%

258 ▲
kilo per aksjon

15 ▲
frivillige per aksjon

17 ▼
kilo avfall ryddet per frivillig

- «Tilstedeværelse på aksjon» sier noe om hvor utbredt en funnkategori er, dvs. hvor ofte den er til stede på en ryddeaksjon.
- Inkludert EPS/XPS.
- Vestland fylke hadde flest aksjoner, frivillige og kilo ryddet. Les om storaksjonen Rein Hardangerfjord på side 15.

Foto: Hold Norge Rent

2 Innledning

Frivillig opprydding er en folkebevegelse, og forsøpling fortsetter å være et miljøproblem som engasjerer og mobiliserer både her til lands, i Norden og globalt.

I tillegg til å rydde, bidrar frivilligheten med data om forsøplingen som ryddes. Denne folkeforskningsdataen er Norges viktigste kilde til kunnskap om forsøpling, og dette er også dataen som danner grunnlaget for Rydderapporten. Hold Norge Rent, våre medlemmer og sponsorer, senter mot marin forsøpling (Marfo), deltakerne i Nettverk for frivillig opprydding (NFO) og utallige andre lokale, regionale og nasjonale aktører la ned en betydelig innsats for å mobilisere til og legge til rette for frivillig opprydding i 2022.

Denne innsatsen har gitt imponerende resultater. I løpet av Frivillighetens år 2022 bidro over 800 000 nordmenn til dugnaden, og det ble registrert nesten 57 000 ryddeøkter i verktøyet Rydde. Dette er en økning på 30 prosent sammenliknet med 2021. For øvrig viser Hold Norge Rents årlige Ipsos-undersøkelse at nesten halvparten av Norges befolkning har deltatt i frivillig opprydding minst én gang i livet.

Men blir det mindre forsøpling? Vi vet dessverre ikke om ryddedugnadene og tiltakene som settes inn for å forebygge forsøpling har en effekt. Mengde innsamlet søppel per frivillig i 2022 peker kanskje på en nedadgående trend, men all den tid vi ikke overvåker forsøplingssituasjonen i landet vårt, kan vi egentlig ikke si noe om utviklingen.

Vår bevissthet, oppmerksomhet og tiltaksvilje er utvilsomt større, og en del data og observasjoner tyder på at problemet er i ferd med å bli mindre. Men dessverre finnes det fortsatt store mengder forsøpling både langs kysten vår og i innlandet, og vi vet ikke hvor mye av dette som fortsatt er en del av et historisk problem eller hvor mye som kommer til som ny forsøpling hvert år.

Hold Norge Rent håper derfor at Norge får på plass et overvåkningsprogram for forsøpling allerede i 2023, og at dette programmet ikke begrenses til å overvåke plastforsøpling, men all type forsøpling. Begrenser vi oss til plast, kommer vi ikke til å lykkes i kampen mot forsøpling!

Tusen, tusen takk til Norges frivillige ryddere for innsatsen hittil. Vi håper både frivilligheten, næringslivet og myndighetene blir med videre på dugnaden inntil forsøplingsproblemene våre er løst. Opprydding er et meget godt tiltak mot forsøpling som engasjerer både offentlige, private og frivillige aktører under ryddesesongen i Norge. Enten det er gjennom en kampanje som Strandryddeuka, via et fast adopsjonsprogram som Min bit av Norge eller under en profesjonell ryddeaksjon i et område lite tilgjengelig for allmennheten.

Fjerning av søppel fra naturen er bevisstgjørende og danner grunnlaget for innsamling av data om forsøpling, som igjen er med på å fortelle om hva som faktisk er status for forsøplingssituasjonen i Norge.

Lise Gulbransen

3 Ryddesesongen i Norge

Opprydding er et meget godt tiltak mot forsøpling som engasjerer både offentlige, private og frivillige aktører under ryddesesongen i Norge. Enten det er gjennom en kampanje som Strandryddeuka, via et fast adopsjonsprogram som Min bit av Norge eller under en profesjonell ryddeaksjon i et område lite tilgjengelig for allmennheten. Fjerning av søppel fra naturen er bevisstgjørende og danner grunnlaget for innsamling av data om forsøpling, som igjen er med på å fortelle om hva som faktisk er status for forsøplings situasjonen i Norge.

3.1 Frivilligheten i Norge: Over 800 000 nordmenn ryddet søppel i 2022

For tredje år på rad har Hold Norge Rent gjennomført en Ipsos-undersøkelse om frivillig opprydding og Rydde. Undersøkelsen viser at engasjementet er stort over hele landet, men engasjementet er størst i Nord-Norge.

Nesten halvparten av alle nordmenn har ryddet søppel

18 prosent av Norges befolkning over 15 år ryddet søppel én eller flere ganger i 2022. Undersøkelsen viser også at hele 45 prosent av befolkningen har deltatt i frivillig opprydding tidligere år.

I motsetning til 2021 deltok flere kvinner enn menn i frivillig opprydding i 2022. 21 prosent av kvinner og 16 prosent av menn svarer at de plukket søppel i 2022. Aldersgruppene som topper statistikken er 25- til 39-åringene og 40- til 59-åringene.

Sammen rydder vi Norge

8 av 10 frivillige rydder sammen med andre. Ca. halvparten organiserer ryddeaksjonene selv, og ca. halvparten deltar på andres ryddeaksjoner.

Som i 2021, svarer nesten halvparten av de som har deltatt at de har ryddet i eget nærmiljø, og 60 prosent svarer at de har ryddet langs kysten. Samtidig svarer 64 prosent at de har ryddet i innlandet enten langs vassdrag og innsjøer, i skog og mark, langs vei eller på fjellet.

Mange kjenner fortsatt ikke til frivillig opprydding

31 prosent av de spurte oppgir at de har deltatt tidligere, men ble ikke med i 2022, og hovedårsaken til det var at det ikke passet eller at de ikke hadde tid. Andelen som svarer at de ikke deltok grunnet manglende invitasjon eller mangel på kjennskap til, eller tilgang på ryddeaksjoner, har økt fra 35 prosent i 2021 til 44 prosent i 2022.

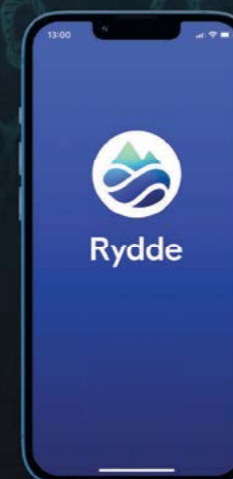
Blant de som aldri har deltatt, har én av tre aldri hørt om strandrydding eller ryddeaksjoner, men kun ni prosent svarer at de ikke er interessert i å delta.

Bruken av Rydde

Dessverre viser undersøkelsen at kjennskapen til Rydde synker. 9 prosent (13 prosent i 2021) av nordmenn kjenner til Rydde, og 15 prosent (22 prosent i 2021) av de som rydder kjenner til verktøyet. Samtidig har bruken av Rydde blant de som rydder og kjenner til verktøyet økt fra 6 prosent i 2021 til 13 prosent i 2022.

Søppel er data!

Når du rydder stranda med Rydde,
hjelper du oss å finne kilden til forsøplingen.
Takk for at du bidrar til et renere hav.

Last ned Rydde-appen her

3.2 Nasjonale ryddedugnader

2022 var Frivillighetens år, og Strandryddeuka var et av hovedarrangementene i denne satsningen. Dette satte sitt preg på de nasjonale kampanjene, og fokuset var å hylle frivilligheten og virkelig vise frem ryddeheltene. Gjennom de nasjonale kampanjene har vi hatt som mål å gjøre det enkelt for frivillige å bli med på ryddeaksjoner, samt å spre kunnskap om forsøpling for å skape langvarig engasjement blant deltakere. Vi ser at lokale organisasjoner som arrangerer ryddeaksjoner spiller en enormt viktig rolle for deltakelse og opplevelse for frivillige.

Vårryddedagen ble gjennomført for andre gang siden 2012, lørdag 19. mars. Dette er en kampanje som skal engasjere til rydding på våren før fuglenes hekketid. I år ble Vårryddedagen selve avsparket til Frivillighetens år og «Veien til Strandryddeuka». Til tross for noe usikkerhet i planleggingen knyttet til den fortsatt pågående pandemien, ble det gjennomført arrangementer i store deler av landet. Hovedarrangementene til Vårryddedagen ble avholdt i Stavanger i samarbeid med Clean Shores Stavanger og i Vestfold i samarbeid med Oslofjordens Friluftsråd og BirdLife Norge. På grunn av snø er det ikke alle steder i Norge det er mulig å rydde i mars. For de regionene som er snødekt i denne perioden, er «Når snøen har gått» en alternativ kampanje senere på våren. Denne gjennomføres i kontrollerte former med hensyn til hekkende fugl.

Før fuglene kommer (FFK) er et landsomfattende ryddeprosjekt som gjennomføres av semiprofessionelle og profesjonelle aktører før og etter hekketiden. Formålet er å sikre trygge områder hvor fugler kan hekke. I tillegg skal prosjektet spre informasjon til ryddere og andre om hvorfor det er viktig å unngå forstyrrelser av hekkeområder på våren. I 2022 gjennomførte syv FFK-avdelinger 116 ryddeaksjoner og fjernet 18 660 kilo søppel, ryddet 224 547 meter og involverte 823 frivillige.

I 2022 ble det produsert 15 informasjonsfilmer som ble publisert i sosiale medier. Disse er laget for å brukes i årene som kommer.

Nordisk ryddedag er et samarbeid med andre nordiske land gjennom nettverket Nordic Coastal Cleanup. Målet med dagen er å skape bevissthet

Foto: Hold Norge Rent

rundt forsøpling og skape et samarbeid på tvers av landegrensene rundt et felles problem. Lørdag 7. mai ble markert med rydding i Oslo sentrum i samarbeid med Norges Seilforbund. For å ivareta fuglenes hekketid ble aksjonen arrangert i byen slik at vi ikke forstyrret sårbare fugleområder.

Strandryddeuka i 2022 var et signalarrangement i forbindelse med Frivillighetens år og hadde som mål å hylle de frivillige i tillegg til å rekruttere flere nye frivillige ryddere. Strandryddeuka ble gjennomført fra 9.- 18. september, og frivillige fra hele landet bidro med storslått rydding. Engasjementet ble skapt i samarbeid med lokale aktører over hele landet.

Den offisielle åpningen av Strandryddeuka fant sted i Oslo i samarbeid med Rydd Marka og Frivillighet Norge. Hovedarrangementene på den store Strandryddedagen fant sted i Lindesnes og Nordkapp i samarbeid med Lindesnes kommune, Midt-Agder friluftsråd, Mandal dykkerklubb, Nordkapp kommune, Honningsvåg Turn, Idrettsforeningen og Masternes gjenvinning. Mellom Nordkapp og Lindesnes ryddet tusenvis av frivillige hele landet!

Også i 2022 hadde Hold Norge Rent temadager til inspirasjon gjennom Strandryddeuka:

- 1. Tur med mening 9.–11. september:** Et samarbeid med Norsk Friluftsliv som oppfordrer til å ta med eget og andres søppel når man går på tur.
- 2. Vi rydder på land 12. september:** En dag for å minne om at det er viktig å rydde over alt – ikke bare på strendene!
- 3. Idrettens dag 13. september:** Vi rydder på hjemmebane – klubber, lag, familier og enkeltpersoner tok ansvar for områdene der de trener.
- 4. Rydd med jobben 14. september:** Bedrifter over hele landet engasjerte sine ansatte til å bli med på en ryddeaksjon. Noen tok en halvtime i lunsjen og andre gjorde mer ut av dagen.
- 5. Barnas dag 15. september:** Skolebarn og familier deltok på ryddeaksjoner. Framtidshavet arrangerte verdens største ryddeaksjon i Hardanger hvor mer enn 2 500 frivillige var med og ryddet!
- 6. Studentenes dag 16. september:** Gjennom en satsning mot studenter ville vi rekruttere flere unge frivillige. Studentene ryddet både på campus og andre steder denne dagen.
- 7. Strandryddedagen 17. september:** Dette er også den internasjonale Strandryddedagen og den samler mange frivillige hvert år. Dagen ble markert for 12. gang i 2021.
- 8. Vi rydder under vann 18. september:** En dag rettet mot forsøpling under vann – denne dagen opplever stort engasjement fra dykkerklubber, men også fra de frivillige som vasser i vannkanten og plukker.

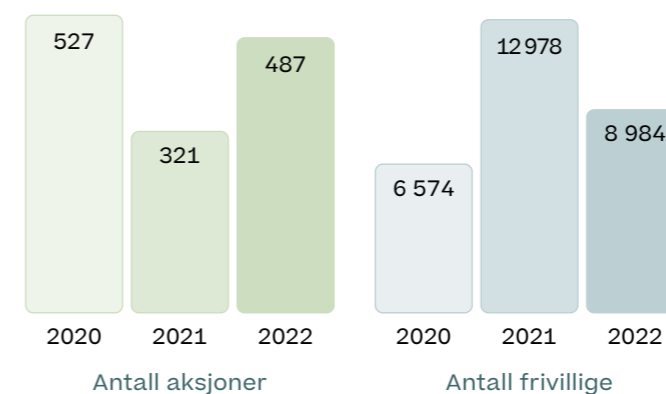
Ryddeåret 2022

Arbeidet med omleggingen av det frivillige ryddeåret ble gjennomført i 2020, og både omlegging av ryddeåret og pandemien påvirket planlegging og gjennomføringen i 2022. 2022 var Frivillighetens år med Strandryddeuka som satsning, og deler av året kunne gjennomføres uten å være preget av pandemi.

Foto: Hold Norge Rent

I 2022 ble Hold Norge Rents nasjonale ryddedugnader finansiert av Senter mot marin forsøpling, Sparebankstiftelsen DNB, Handelens Miljøfond, Frivillighetens år 2022 og Klima- og miljødepartementet.

Figur 1: Nøkkeltall for Strandryddeuka 2020, 2021 og 2022.

Min bit av Norge

Vil du ta vare på en bit av Norge?

Gjennom Min bit av Norge kan alle adoptere en strand, en elv, en øy, en sti eller et område i sitt nærmiljø og ta vare på dette gjennom rydding og forebygging av slitasje og forsøpling.

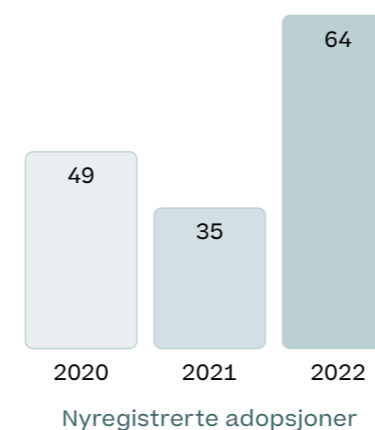
Besøk holdnorgerent.no for mer informasjon.

3.3 Min bit av Norge

Min bit av Norge er hele Norges adopsjonsprogram. Her kan bedrifter, idrettslag, velforeninger, Rotary-grupper, skoleklasser, familier og engasjerte privatpersoner velge seg ut sitt favorittområde og ta vare på dette gjennom jevnlig rydding.

Siden 2017 har Hold Norge Rent oppfordret nordmenn til å adoptere en bit av Norge de ønsker å ta vare på. I 2022 ble det adoptert 83 nye områder, og ved utgangen av året var det totalt 263 områder adoptert gjennom Min bit av Norge (figur 2).

Figur 2: Antall nyregistrerte adopsjoner i 2022.

Fylker	Antall nye adopsjoner i 2022
Rogaland	5
Vestland	20
Troms og Finnmark	7
Agder	15
Nordland	1
Trøndelag	4
Viken	8
Vestfold og Telemark	2
Møre og Romsdal	5
Innlandet	1
Viken	8
Oslo	7

Tabell 1: Antall nyregistrerte adopsjoner fylkesvis fordelt.

Siden starten har en rekke skoler valgt å adoptere en bit av Norge, og i 2022 adopterte både videregående skoler, grunnskoler, Steinerskoler, internasjonale skoler og barnehager et område de nå ønsker å rydde jevnlig, slik som International School of Bergen.

Det er gledelig at regionale og lokale ryddemiljøer adopterer i egen regi, og at de gir lokale ildsjeler mulighet til å adoptere områder de ønsker å ta vare på.

Songvaar Fyrs Venner har adoptert Hellersøya utenfor Søgne i flere år og holder den fri for forsøpling, i tillegg til å ta vare på fyret på øya gjennom vedlikehold og utleie. Sammen med Søgne Dykkerklubb har Songvaar Fyrs Venner fjernet 1 300 spøkelsesteiner i 2022.

Litt lenger øst i Agder har Våre Strender, gjennom Adopter en Sørlandsstrand, adoptert bort 15 nye områder. I Vestland fylke har Clean Shores adoptert en rekke nye områder.

Vi ønsker også å trekke frem bedrifter som adopterer en del av sine nærområder. I 2022 valgte Eplehuset å adoptere et område i tilknytning til alle sine butikker, og i Møre og Romsdal ble bedriften Nordic Wildfish tildelt fylkeskommunens miljøpris for sitt arbeid med å rydde marin forsøpling. Nordic Wildfish har adoptert øya Oksebåsen utenfor Valderøya. I Tromsø har PWC tatt ansvar og adoptert arbeidsplassens nærområde i fjæra.

Vi vil også takke seilforeninger og dykkerklubber over hele landet som stadig velger å adoptere nye områder og rydde marin forsøpling.

Hold Norge Rent ser også at lokale ryddegrupper setter sin ryddeaktivitet i system gjennom å adoptere en bit av Norge – slik som Kalbakken Ryddegruppe i Groruddalen i Oslo, som rydder flere hundre kilo søppel i sitt nærområde. Forsøpling er mye mer enn bare plast i havet og alle kan gjøre en ryddeinnsats der de bor. Derfor velger også flere privatpersoner å adoptere en bit av Norge – takk for innsatsen!

I Min bit av Norge er fullfinansiert med støtte fra Sparebankstiftelsen DNB.

3.4 De frivillige

I 2022 stilte frivillige over hele landet igjen opp for havet og naturen. Uten de frivillige som står på dag ut og dag inn, i pent og i dårlig vær, i helger og på hverdager – hadde vi ikke nådd over 10 000 000 kilo søppel plukket på over 10 år. Det beste er: Alle kan bidra til opprydding! Det eneste man trenger er hansker, sekk eller pose, og en plan for levering av søplet etterpå. Her beskriver et knippe frivillige selv sin innsats i sitt område i 2022.

Aktiv i Friluft

Svalbard er et av de mest magiske stedene Norge har å by på. En fellesnevner for de som har besøkt den arktiske øygruppen, er at stedet ikke kan beskrives med ord, men må oppleves. Svalbard har store flotte fjellkjeder som er presset flate på toppen som et resultat av forrige istid. Det finnes fjorder, lange og brede, prydet med isbreer og et fristed for hvalen om sommeren. Svalbard har en av verdens nordligste byer og en lokalbefolkning som lever side om side med den arktiske kongen, isbjørnen. Det Svalbard også har, som ikke mange tenker over, er marint søppel. Øygruppen er omringet av Barentshavet, Norskehavet og Grønlandshavet. Strømmene fører med seg store mengder søppel som samler seg langs kysten av den store øygruppen. Hvert år arrangeres det søppeltokter på

Svalbard. På grunn av de mange fuglereservatene og hekkesesongen begynner ikke opprydding her før i midten av august. Frosten kommer i starten av september, og ryddere på Svalbard har derfor et smalere vindu enn ellers i Norge på å samle inn søppel.

En av aktørene som bidrar til denne oppryddingen er den frivillige organisasjonen Aktiv i Friluft, Longyearbyen. Den innsatsen organisasjonen opplever under ryddeukene er ingenting annet enn inspirerende. Hvert år stiller hundrevis av Longyearbyens innbyggere opp for å sikre rene kystlinjer og skape en tryggere hverdag for dyrene som lever her.

Plastpiratene

Plastpiratene har i 2022 seilt i solgangsbrisen og har nå lokallag fra Innlandet til Svalbard. Hold Norge Rent ønsker å trekke frem Plastpiratene Innlandet og Plastpiratene Oslofjorden i årets rydderapport.

Plastpiratene Innlandet har i hovedsak Glomma med tilhørende vassdrag som sitt arbeidsområde. I 2022 fikk Plastpiratene jobben fra Handelens Miljøfond med å rydde rent naturreservatet Seimsjøen i Storsjøen i Sør-Odal kommune. Dette resulterte i 1 885 kilo avfall og to herreløse båter.

Foto: Aktiv i Friluft Timo Virnavirta

Plastpiratene engasjerer seg i miljøproblematikk forårsaket av plast og bidrar der de kan. De har blant annet har de ryddet flere villfyllinger i innlandet, plukket jomfruelig plast i Rosenlundvika ved Hamar etter en regnflom og ryddet flere tonn sammen med Hold Solør Rent.

For Plastpiratene er samarbeid viktig, og det er etablert avtale om frivillig rydding med Framfylkingen, BMO Entreprenører og arbeidsdykkere med tungt utstyr hvis det trengs, samt et enda bedre samarbeid med Quantafuel vedrørende testing og resirkulering av maritimt og landbasert avfall.

I Oslofjorden ble over 100 herreløse båtvrak levert til godkjente mottak, og 15 prosent av alle kaianlegg i Oslofjorden ble ryddet rene for gummidekk og plast både over og under vann. Plastpiratene fortsetter jobben med å utvide og hjelpe lokallag med nødvendig utstyr for å få gjort oppdraget som skal utføres. Sammen med andre frivillige, skoler, barnehager og næringsliv fortsetter arbeidet med å rydde plast og å oppnå Plastpiratenes motto: «mennesker og hav på rett kjøll».

Rein Hardangerfjord

Stiftelsen Framtidshavet har nå vært i drift i snart ett år, og for et år det har vært. Ryddeaksjonen Rein Hardangerfjord var et pilotprosjekt som raskt

kom i gang i begynnelsen av 2022, og som viste seg å bli enda større og bedre enn forventet.

Under Strandryddeuka 2022 arrangerte stiftelsen Framtidshavet, Hardangerrådet og Sunnhordlandsrådet verdens største ryddeaksjon på en dag. Det ble nærmere 2 400 registrerte frivillige, over 1 000 km ryddet strandlinje, godt over 23 tonn med plast innsamlet, og over 50 prosent av dette ble sendt til resirkulering. Arrangementet Fjorden Ung, et inspirasjonsarrangement for de unge, fant sted i samme tidsrom, og den første Fjorden Ung Miljøpris ble delt ut. Kvelden før aksjonen ble også den første Fjorden Future Club arrangert, der flere forskere og miljøorganisasjoner inspirerte med sine innlegg. Hele aksjonsuken ble avsluttet med Fjorden Aid, en stor takkekonsert for de frivillige med blant annet Morten Abel, Stina Talling og Emma Steinbakken.

Et stort apparat med frivillige, skoler, barnehager, offentlige aktører, miljøorganisasjoner, profesjonelle ryddeaktører, hav- og oppdrettsnæring og andre næringer deltok, og gjorde denne aksjonen mulig. Arrangører og folk tilknyttet Hardangerfjorden har stor takknemlighet for det enorme engasjementet som oppsto omkring aksjonen. Framtidshavet er allerede i full gang med å planlegge aksjonen for 2023, og ønsker bidrag framover. Ta kontakt med Framtidshavet ved interesse.

Foto: Rein Hardangerfjord

Clean Shores

Clean Shores er en global aktør for frivillige strandryddere og har holdt på i Norge siden 2015. Clean Shores Rogaland og Vestland har i snitt gjennomført tre ryddedugnader per uke i 2022 og funnet mange rare ting og hatt mange koselige opplevelser. Sammen med rundt 500 frivillige har Clean Shores Stavanger ryddet rundt 17 tonn. Arbeidet organisasjonen gjør er også viktig for forskningsprosjektet Litle Lyngøyna i Øygarden der Clean Shores deltar sammen med NORCE Research, Universitetet i Bergen og North Atlantic Microplastic Center.

For å opprettholde frivillig aktivitet ble det satt sammen en liten gruppe av rutinerte dugnadsledere fra Rogaland og Vestland som skal drive oppsøkende "komme i gang"-aktivitet rundt i landet uten å rokke ved det lokale sjødrevne eierskapet til naturen og lokalt samarbeid på tvers. Det er også utviklet et enkelt nettbasert dugnadslederkurs. Samarbeid med andre er viktig, og i Rogaland testes felles aktivitet ut med andre organisasjoner, som Stavanger Turistforening, People Who Connect, Ukrainsk Forening og den Ukrainske skole, Oltedal Paintball med flere. Clean Shores tar også med bedrifter på rydding og oppmuntrer dem til å forplikte seg til praktisk deltagelse gjennom blant annet adopsjonsprogrammet "Min bit av Norge".

Mange setter pris på Clean Shores sin frivillige innsats, noe som resulterte i tildeling av klima- og miljøprisen fra Stavanger kommune 2022 med fint diplom og 50 000 kroner i frie midler, nominasjon til Rogaland fylkeskommunes miljøpris 2022 og finalist til Gullklypa 2022.

Rydd marka

Rydd Marka er en nyopprettet, frivillig organisasjon som arrangerte sin første ryddeaksjon i april 2022. Målet er å rydde Osloomarka fri for plastsøppel. Prosjektet er et lavterskeltilbud rettet mot og lagt til rette for barnefamilier og andre som ønsker å engasjere seg i saken. Rydd Marka er tilgjengelig for alle, både store og små.

Foreldre er gode rollemodeller for barn, og gjennom å inkludere familier sikres det at både denne generasjonen og neste opplever rydding og kunnskap om forsøpling som positivt og meningsfylt. I tillegg til ryddingen vil Rydd Marka også vise hvor viktig marka er som et rekreasjonsområde.

Rydd Marka ønsker å vekke interesse, engasjement og entusiasme for frivillige ved å vise frem unik natur, ansvarlig opprydding, dugnadsånd og friluftsliv som ivaretar dyr og planter. Rydd Marka har også som mål om å utvide til flere deler av Norge.

Rydd Marka er opptatt av samarbeid og ønsker å arrangere ryddeaksjoner i samarbeid med lokale bedrifter og andre aktører. I løpet av 2022 har de gjennomført 10 ryddeaksjoner på egen hånd og i samarbeid med andre aktører, engasjert 199 frivillige og samlet inn 1 478 kilo søppel. Deres slagord er: Rydd Marka skaper awareness & impact!

3.5 Profesjonell rydding og offentlige aktører

Store mengder avfall krever ofte ekstra utstyr og profesjonelle ryddere. Det er med sikkerhet i tankene at ryddearbeidet i utfordrende områder gjøres av profesjonelle eller offentlige aktører med koordinerte aksjoner. Dette er for å sikre at oppryddingen av krevende forsøpling i Norge skjer både på en sikker og effektiv måte. Under presenteres et utvalg profesjonelle aktørers rydderesultater fra 2022.

Oslofjordens Friluftsråd

Oslofjordens Friluftsråd (OF) samarbeider med mange ryddeaktører rundt Oslofjorden, og i 2022 har det pågått ryddeaktivitet gjennom hele året. Områdene som har blitt prioritert ryddet er områder som er valgt ut i samarbeid med skjærgårdstjenesten, Statsforvalteren, Forsvarsbygg, OF og kommuner. Dette inkluderer utilgjengelige og sårbare områder, inkludert forsvarsområdene i Oslofjorden. OF har som mål å koordinere og gjennomføre ryddearbeid på en mest mulig effektiv måte. OF organiserer og tilrettelegger for frivillige som ønsker å rydde (bedrifter, skoler, foreninger og organisasjoner). Bistanden gjelder bl.a. foreslå steder å rydde, hjelp til å hente innsamlet avfall og utdeling av ryddeutstyr som hansker og sekker.

OF og alle samarbeidspartnere har i 2022 gjennomført mer en 280 ryddeaksjoner. Nærmere 2 000 frivillige har bistått i ryddingen, enten ved å delta på OFs ryddeaksjoner eller ved gjennomføring av egne ryddeaksjoner med bistand fra OF. Et forsiktig estimat av innsamlet marint avfall er ca. 50 tonn.

Opprydding i sårbare og utilgjengelig forsvarsområder i Oslofjorden

I Oslofjorden finnes det flere områder som eies av Forsvaret, der militær aktivitet pågår, og hvor det er forbudt å gå i land. Slike områder ryddes sjelden, og marint avfall bygger seg opp over tid. Ilandstigningsforbud og den avgrensede aktiviteten i dag, er grunner til at flere av forsvarsøyene kanskje er blant de mest urørte og unike øyene i Oslofjorden. Rydding i slike områder må godkjennes av Forsvarsbygg. Siden dette er områder der det fortsatt foregår militær aktivitet, er det ikke ønskelig at ryddingen skal foregå av frivillige.

Store avstander, krevende ryddeterreng, eksponert kyst og mye småplast preger disse utvalgte områdene. Særlig er syd-/sydvestvendte områder oppsamlingssteder for marint avfall. Dette er akkumuleringsområder i vik, klover og sprekker. Ryddingen her kan være svært krevende og krever spesielt tilpasset utstyr. Dette forutsetter nødvendig erfaring og kompetanse hos ryddemannskapet. Samarbeidet med Forsvarsbygg har pågått siden 2021 og sammen utfører vi ryddeaksjoner på utvalgte lokaliteter. OF og Skjærgårdstjenesten har ansvaret for planlegging, koordinering og mannskap, mens Forsvaret stiller med materiell som blant annet båt, bil, kran, firehjuling og tilhenger. Ryddeaksjonene legges til perioder der det ikke er militær aktivitet i områdene.

I ryddesesongen 2022 ble det samlet inn 1 240 kg og til sammen har 50 personer deltatt på ryddeaksjonene.

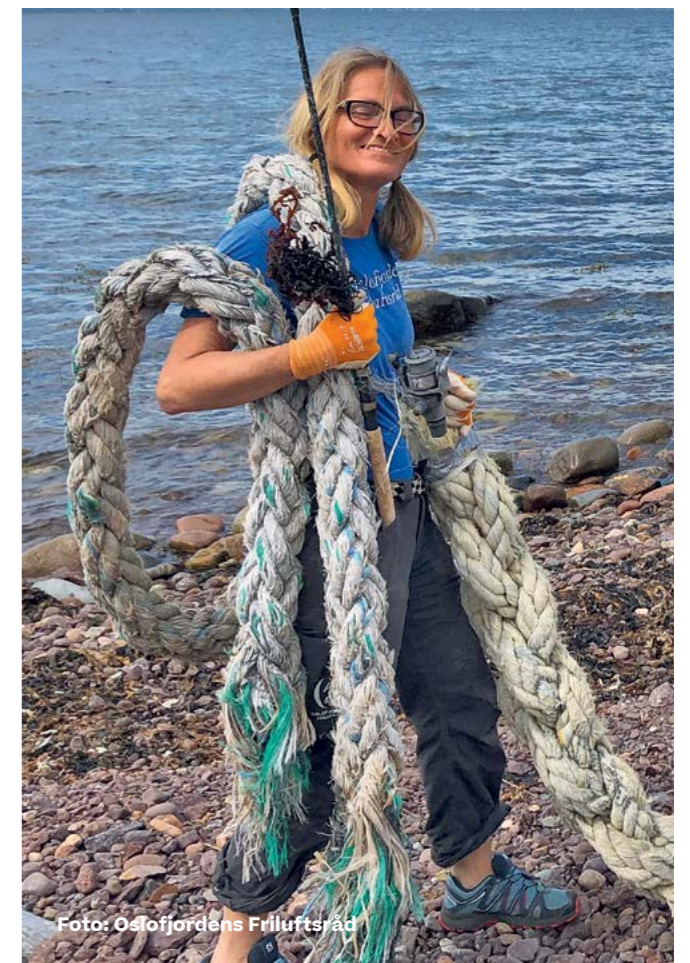

Foto: Oslofjordens Friluftsråd

Strandrydding på Svalbard

Arktis er mer sårbar for plastforsøpling enn andre steder i verden, blant annet fordi korte næringskjeder øker risikoen for en opphopning av plast og relaterte miljøgifter oppover i næringskjeden. I 20 år har Sysselmesteren derfor tilrettelagt for rydding av strender utenfor Isfjorden ved å ta med fastboende på søppeltokt. I 2022 gikk turen til nordspissen av Forlandet der en gruppe på 14 frivillige ryddet strendene i én uke. I tillegg gjennomførte Aktiv i Friluft og Svalbard Folkehøgskole egne søppeltokt med henholdsvis fastboende og elever. Til sammen har disse aktivitetene involvert rundt 180 deltakere som fjernet 12,5 tonn søppel i løpet av 35 ryddedager. I tillegg bidro cruisenæringen gjennom prosjektet Clean-up Svalbard. Om lag 2 400 cruise-passasjerer ryddet rundt to tonn strandsøppel fra ulike steder rundt øygruppen. I alle ryddeaksjonene ble det funnet mye avfall fra fiskerinæringen, som tau, garnkuler i plast og metall og store garn.

Fjordane Friluftsråd

Det har i kommunane Solund, Askvoll, Kinn, Bremanger, Stad og Stryn i tillegg til nabokommunane Sunnfjord, Solund, Gulen, Hyllestsad, Fjaler og Høyanger vore gjennomført betydeleg strandrydding ved hjelp av tildelte midlar frå Marfo og Handelens Miljøfond.

Gjennom prosjektet Rydd Sogn og Fjordane i året 2022 har Fjordane Friluftsråd arrangert og støtta arrangement av 250 ryddeaksjonar med 4 646 frivillige, derav 1 841 elevar fordelt på 20 skular gjennom Skuleturné for havet. Dette har resultert i 46 tonn avfall fjerna frå 250 000 meter strandlinje. Friluftsrådet har bidratt til å bevisstgjere og engasjere lokalbefolkninga ved promotering på sosiale medier, samt å vere synlege i lokale og regionale media. Fjordane Friluftsråd har og bidratt solid inn i det nasjonale arbeidet med strukturering og felles løysingar knytt til marin forsøpling, gjennom aktørar som HNR med arenaen Nettverk for frivillig opprydding og overfor Marfo og Rydde.

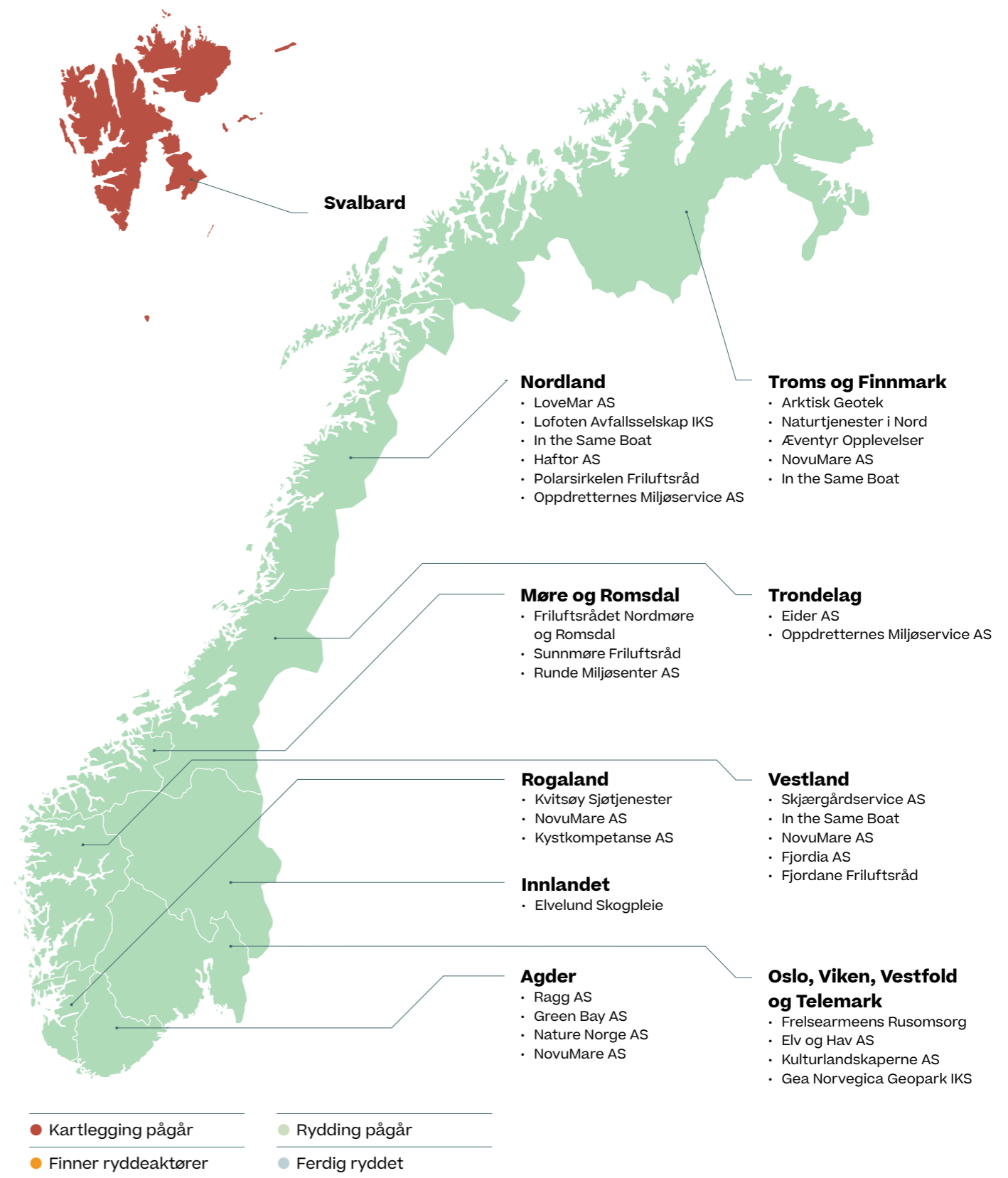
Foto: Sysselmesteren

Foto: Fjordane Friluftsråd

Foto: Lofoten Avfallsselskap

Figur 3: Statusoversikt over Rydd Norge-prosjektet.

Rydd Norge

Rydd Norge er et oppryddingsprogram som er etablert og ledes av Handelens Miljøfond (HMF). Prosjektets mål er å rydde 40 prosent av Norges ytre kyst, samt prioriterte vassdrag innen utgangen av 2023. HMF har kartlagt områdene for rydding, etablert regionale rådgivende utvalg og utlyst ryddeoppdrag.

Her viser vi en oversikt over hvilke aktører som har fått oppdrag i de ulike fylkene og status for prosjektet (figur 3). Les mer om Rydd Norge-prosjektet på handelensmiljofond.no/rydd-norge for mer detaljert informasjon om hvilke spesifikke områder som ryddes.

3.6 Avfallsbransjen

For å lykkes med frivillig opprydding er vi avhengig av at det er forskjellige aktører som bidrar. Avfallsselskaper er en av disse. Ryddeaksjonen er ikke ferdig før avfallet er håndtert. I tillegg til å håndtere avfallet har avfallsbransjen også en sentral rolle for å sikre god flyt mellom alle aktører, samt å spre informasjon.

Under presenteres et utvalg fra avfallsbransjens rydderesultater fra 2022:

Lofoten Avfallsselskap IKS (LAS)

Ryddeåret 2022 var et ganske rolig år for LAS, med 64 ryddeaksjoner totalt. Fire av disse var i regi av Rydd Norge-programmet, og en var i et utilgjengelig område hvor et helikopter måtte benyttes til å fly inn ryddere. Antallet ryddeaksjoner var det laveste siden 2014, og årsaken er trolig at det visuelt sett ser mye renere ut isuelt sett ser mye renere ut langs kysten i området til LAS. I 2022 ble det ryddet rundt 93 663 meter (selvmeldte og fra Rydde) og 18 243 kg søppel.

Noen av områdene som ble ryddet gjennom Rydd Norge-programmet ble befart og kvalitetssikret. I disse områdene fant man svært lite nytt avfall, mens rekvirer fortsatt akkumulerer nytt avfall. Kvalvika, Vestervika og Bunesstranda bør derfor ryddes hvert år (også spesielt fordi de er populære turmål). LAS vil rette en stor takk til Kystvakten som bisto ved å hente avfallet på disse strendene, og til alle som har bistått med rydding.

Ragn-Sells AS

Ragn-Sells AS har engasjert seg i arbeidet med eierløst avfall gjennom mange år. De har nært samarbeid med flere av de store profesjonelle aktørene som Norges Miljøvernforbund, Bergen og Omland Friluftsråd, Ogoori og Framtidshavet med flere, og de bistår også private frivillige med både utstyr og avfallshåndtering.

I 2022 registrerte Ragn-Sells rundt 200 aksjonskoder med samlet tonnasje på 83 tonn. Spesielt for året var prosjektet Rein Hardangerfjord hvor et par tusen mennesker deltok i løpet av Strandryddeuka og plukket rundt 25 tonn (kommer i tillegg til ovennevnte tall). Det var en fantastisk dag i Hardanger

som engasjerte både store og små med en felles kjærlighet til havet.

Ragn-Sells finner mye plastavfall fra både husholdning og næring når de er ute for å rydde: tauverk, plastleker, q-tips, plastflasker, poser, korker, fendere, bildekk og fiskeredskap. Det mest spesielle og triste som ble observert i 2022 var kadaver av døde dyr innviklet i tauverk. Ønsker du hjelp til din aksjon, ta gjerne kontakt med Ragn-Sells.

Masternes Gjenvinning AS

I Finnmark deler 80 000 mennesker på en 6 844 kilometer lang kystlinje. Strandrydding i Finnmark er derfor en av verdens mest pandemivennlige aktiviteter. Ryddeaktiviteten i 2022 har allikevel sunket noe sammenlignet med tidligere år. Masternes håper årsaken er mindre avfall i strandsonen, blant annet grunnet økt profesjonell innsats gjennom Rydd Norge-programmet. I 2022 ble det ryddet 71,18 tonn, og Masternes ønsker å hedre spesielt de som står på år etter år.

For å engasjere flere ønsker Masternes at kommunene og de kommunale avfallsselskapene kommer sterkere på banen med koordinert innsats. De ser også på muligheten for å inkludere strandrydding i deres sponsoravtaler med idrettslag. Masternes prøver å tilrettelegge så godt de kan for at strandrydding skal være enkelt, og håper de lykkes med det.

Foto: Masternes Gjenvinning AS

3.7 Gullklypa 2021

Gullklypa er en pris som deles ut av Hold Norge Rent til en ildsjel (enkeltperson) eller organisasjon som har vist en ekstraordinær innsats mot forsøpling i Norge i løpet av året som er gått. Prisen deles vært år ut på Hold Norge Rent-konferansen, og i 2022 ble Gullklypa 2021 tildelt Rolf-Ørjan Høgset. Teksten under er Rolf-Ørjans beskrivelse av den betydningen de frivillige og alle som driver med rydding av søppel i naturen faktisk utgjør.

Verdien av et frivillig engasjement

Siden jeg ble hekta på å rydde strandsøppel i 2017, og jeg begynte å bygge opp In The Same Boat, har jeg hentet inn mer enn 1 000 lass med innsamlet strandsøppel, som lokale frivillige har ryddet. Sammen med de frivillige tilknyttet In The Same Boat har jeg til sammen ryddet mer enn 1 250 tonn marint avfall.

Å være ute i strandkanten, og nyte naturen samtidig som man rydder plast, se problemet på nært hold, lukte platen, høre på lyden av gamle kanner som knuses under skoene, synes jeg er et viktig og sterkt virkemiddel for å bekjempe forsøpling.

De færreste forstår fullt ut hva marin forsøpling er før de har stått på en forsøplet strand og har sett problemet med egne øyne. Her skapes historier og inntrykk som tas med videre, som fortelles og deles med entusiasme - og slik skaper vi kunnskap og holdninger i samfunnet, som kan føre til forandring og forbedring.

Derfor har et av mitt viktigste mål vært å senke terskelen så langt som mulig, for at alle skal få mulighet til å delta. Man må kunne rydde spontant, så vel som i planlagte aksjoner. Det må være gratis å levere innsamlet avfall, og kan man ikke levere selv, må det være enkelt å lage et depot og melde det inn, slik at noen andre kan hente det.

Å hjelpe andre med å gjøre noe bra er en takknemlig oppgave. En viktig motivasjon for meg har vært å se gleden og stoltheten de frivillige har over å få være med å bidra, om det er langtidsfrivillige som bruker flere måneder av livet sitt med In The Same Boat, eller om det er lokale helter som er ute en dagstur og rydder en sekk eller to.

Strandrydding basert på frivillighet er noe vi må ta godt vare på og bygge opp under også i tiden fremover - alle må få være med.

Foto: Magnus Dahlstrøm

3.8 Finansieringsordninger

I 2022 administrerte Hold Norge Rent to ordninger som bidro med finansiering til frivillige opprydding og annen relatert aktivitet.

Støtteordningen i Frivillighetens år 2022

Støtteordningen ble opprettet i 2022 som en del av Frivillighetens år 2022. Prosjektet ble tildelt 1 000 000 kroner fra Handelens Miljøfond, som skulle deles ut til søkerne av ordningen. Ordningen skulle stimulere til lokal aktivitet og gi Norges frivillige ryddemiljø muligheten til å bidra til Frivillighetens år 2022.

Støtteordningen var åpen for alle som ønsket å organisere og/eller gjennomføre aktiviteter knyttet til frivillig lokal opprydding i 2022.

Kort om ordningen:

- To utlysingsrunder med frist 27. april og 8. juni
- Minimum søknadsbeløp 5 000 kroner og maksimum søknadsbeløp 75 000
- Krav til registrering av ryddeaksjoner i Rydde
- Krav til registrering av arrangementer i Hold Norge Rents arrangementskalender⁴

Hovedfokuset i tildelingene har vært arrangementer som inspirerer til frivillig opprydding. HNR behandlet 58 søknader fra hele landet og delte ut 1 000 000 kroner fordelt på 33 søkere.

Alle søkere som har gjennomført ryddeaksjoner har registrert aksjonene i Rydde. Dette utgjør til sammen 27 registrerte aksjoner. I tillegg ble alle 33 arrangementene registrert i Hold Norge Rents arrangementskalender.

Refusjonsordningen

Refusjonsordningen for eierløst marint avfall administreres av Hold Norge Rent med tilskudd fra Senter mot marin forsøpling.

Refusjonsordningen har som mål å stimulere til økt rydding av marin forsøpling i Norge gjennom å sikre at aktører som bidrar til frivillig opprydding ikke belastes med utgifter til transport og behandling av avfallet. Ordningen gjelder avfall som er samlet inn i tilknytting til frivillige ryddeaksjoner som har gitt utgifter til transport eller behandling av marint avfall, eller utgifter til transport av frivillige til og fra ryddeaksjoner. I tillegg dekker ordningen enkel bevertning av frivillige på ryddeaksjoner og i enkelte tilfeller tap eller reparasjon av utstyr som følge av en ryddeaksjon. Ordningen gjelder også for opprydding langs vassdrag og innsjøer.

I 2022 gjennomførte også Hold Norge Rent en helhetlig evaluering av Refusjonsordningen. Evalueringen har vist at ordningen spiller en kritisk rolle for at flere aktører er i stand til å legge til rette for frivillig opprydding, og at flertallet av aktører som har brukt ordningen er fornøyd. Vår klare anbefaling er at ordningen videreføres. Evalueringen har også avdekket flere muligheter for forbedring av ordningen som munner ut i et sett med anbefalinger til endringer ved dagens ordning.⁵

I 2022 mottok Hold Norge Rent søknader fra 58 aktører, og 56 ble innvilget. Det ble søkt refusjon for kr 2 164 907, og i alt ble det utbetalt kr 2 042 612 i refusjon. Totalt ble det samlet inn over 480 tonn avfall i forbindelse med ordningen.

Refusjonsordningen	
Omsøkt	2 164 907
Refundert	2 042 612
Søkere	58
Innvilget	56
Tonn	480
Kost/kg	4,25

Tabell 2: Oversikt over utdeling av refusjon 2022.

⁴ www.holdnorerent.no/arrangementer

⁵ [Helhetlig evaluering av Refusjonsordningen for marint avfall, Hold Norge Rent 2022.](#)

3.9 Ryddepakker

Hold Norge Rent ønsker å bidra til en bred oppslutning av frivillige som ønsker å rydde søppel. Et viktig ledd i dette arbeidet er å sikre trygge og velfungerende ryddeaksjoner. Hold Norge Rent sender derfor ut gratis ryddeutstyr til frivillige ryddere over hele landet. Det er mulig å bestille følgende:

- Ryddeveileder
- Sikkerhetsveileder
- Hansker
- Avfallssekker/avfallsposer
- Storsekk
- Annet informasjonsmateriale

Ryddestyret er også tilgjengelig for frivillige som samler eget og andres avfall på tur.

Vårt nasjonale nettverk av distributører kan lokaliseres som hentepunkt i Rydde, og disse tilbyr hansker, sekker, sporløspose, storsekker, ryddeveiledere og sikkerhetsveiledere.

Bestilling av ryddeutstyr gjøres digitalt via skjema på HNRs nettsider holdnorerent.no/ryddepakker.

I 2022 har Hold Norge Rent distribuert 115 700 avfallsposer, 119 312 avfallssekker og 150 storsekker. I tillegg er det distribuert ut 65 526 hansker.

I dag har Hold Norge Rent 365 distributører av ryddeutstyr. Disse bidrar vederlagsfritt og er markert i Rydde. Ryddeutstyret distribueres av kommuner, avfallsselskaper, organisasjoner, bedrifter, lag og foreninger m.m.

Hold Norge Rents ryddepakker og utsendelse av disse er finansiert med tilskudd fra Senter mot marin forsøpling og Handelens Miljøfond.

Foto: Ina Giske

4 Ryddestatistikk for 2022

Å sikre at det foregår regelmessig og langsiktig opprydding av forsøpling i Norge, samt samle inn kunnskap om hvor og hva som er på avveie er essensielt for å bekjempe forsøpling. Derfor er en av Hold Norge Rents viktigste oppgaver å mobilisere frivillige og å motivere dem til å rydde og registrere sine funn gjennom verktøyet Rydde. All data som registreres i verktøyet av frivillige, defineres som folkeforskningsdata. Denne dataen er den største kilden vi har til kunnskap om forsøpling i Norge, og dette takket være de frivilliges innsats. Denne type data gir et langt større grunnlag enn hva som er mulig for forskning og annen profesjonell kartlegging å oppnå, da det er ressurskrevende å både rydde og analysere sine funn. Derfor er folkeforskningsdataen meget verdifull.

Folkeforskningsdataen fra Rydde gir oss muligheten til å si noe om type avfall på avveie, hvor avfallet befinner seg, mulige kilder og årsaker til forsøpling samt forsøke å spore endringer over tid. Hold Norge Rent legger derfor stor vekt på å sikre best mulig data som grunnlag for kunnskapen om forsøpling i Norge, til bruk av både frivillige, myndigheter, forskere, kommuner, næringslivet, media m.fl.

Selv om folkeforskningsdata har noen mangler (se kommende delkapittel), er det vist gjennom prosjektet Kvantestprang⁶ at folkeforskningsdata er spesielt egnet for å:

- overvåke kilder til forsøpling over tid.
- se på sammensetning av funn.
- gir en pekepinn på forsøplingsverstinger.

4.1 Datagrunnlag og metode

Registreringsprotokollen i Rydde er basert på den internasjonale registreringsprotokollen til Ocean Conservancy tilpasset norske forhold.⁷ For å kunne sikre best mulig statistikk er det viktig å få en bred og helhetlig oversikt over søppelet som de frivillige plukker, og de frivillige blir derfor bedt om å registrere overordnede data kalt nøkkeltall.

Disse nøkkeltallene er antall deltakere, antall timer brukt, antall meter ryddet og antall kilo ryddet. Dette er viktige tall som sier noe om ressursbruken og engasjementet til de frivillige, i tillegg til at det gir oss innsikt i mengdene som er fjernet i løpet av ryddeåret.

De frivillige blir også oppfordret til å registrere sine funn fordelt på 82 ulike funnkategorier. Økt antall registreringer gjennom Rydde vil gi oss økt styrke i statistikk presentert. Det er derfor et ønske og mål for Hold Norge Rent og vår samarbeidspartner Senter mot marin forsøpling, at det skal være så enkelt og ønskelig som mulig for de frivillige å gjøre en innsats som folkeforsker.

I 2022 var det hele 2 335 nye brukere i Rydde, med totalt 9 706 brukere per 31. desember 2022.

Antall brukere

Figur 4: Antall brukere totalt på Rydde (●) og andel av disse som er nye brukere av Rydde i 2022 (●).

I 2022 bestod datagrunnlaget av hele 3 828 aksjoner, opprettet av 1 205 unike brukere. 821 av disse aksjonene hadde detaljert funnregistrering hadde detaljert funnregistrering (21 prosent).

Antall aksjoner

Figur 5: Antall aksjoner gjennomført totalt i 2022 (●) og andel av disse som hadde detaljert funnregistrering (●).

⁶ Marin forsøpling i norske fylker, Harr et al. 2022.

⁷ «Volunteer Ocean Trash Data file.» Ocean Conservancy, 2019.

Analysen i 2022 bygger på registrerte data etter samme prinsipper som beskrevet i Rydderapporten 2020.⁸

Verdt å merke seg: I 2022 lanserte Senter mot marin forsøpling det digitale arbeidsverktøyet Rent hav. Dette digitale verktøyet har liknende funksjoner som Rydde, men med en annen målgruppe; de som jobber med marin forsøpling i Norge, eksempelvis forvaltere, koordinatore og diverse kunnskapsinnhentere. Rent Hav samler inn kartdata fra ulike miljødata og andre nasjonale kartdata, i tillegg til at all data som registreres i Rydde også speiles der. Profesjonelle aktører som ikke er definert som frivillige, skal registrere sine aksjoner og funn i Rent hav. Dette kan påvirke hva som blir registrert i Rydde nå sammenlignet med før. Det er sannsynlig at flere aktører som tidligere ville registrert aksjoner og funn i Rydde, nå registrerer i Rent Hav, og disse vil derfor ikke være en del av statistikken som vises i kommende kapittel. Det kan da være at sammenligningene med tidligere år derfor ikke er helt representative. Fra og med Rydderapporten 2023 vil også data fra Rent Hav presenteres i Rydderapporten.

Kvalitetssikring og feilkilder

De frivillige legger ned en stor innsats, men det kan være vanskelig å unngå feil og mangelfulle registreringer. Slik som beskrevet i Rydderapporten 2020 blir all data i Rydde korrigert for feil- og dobbeltregistreringer. Men selv med grundig gjennomgang kan det ikke garanteres mot eksisterer feilregistreringer i materialet. Derimot er alle tall basert på flere tusen uavhengige registreringer, og dette gjør at statistikken presentert likevel er sannsynlig.

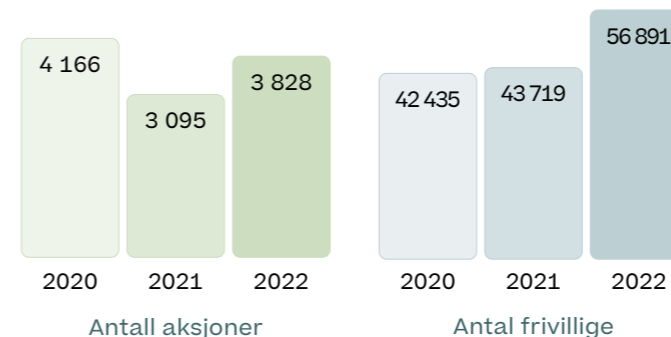
Verdt å merke seg: Feil i data samlet inn kan også være på bakgrunn av feil og mangler i Rydde. Et eksempel på dette er nøkkeltallet antall meter ryddet. Denne funksjonen fungerer kun langs kystlinjen. Derfor representerer dette nøkkeltallet antall meter ryddet kystlinje – og ikke det totale antallet meter ryddet i Norge.

4.2 Nøkkeltall

Som beskrevet i 4.1, består nøkkeltall av antall aksjoner, antall frivillige, antall kilo og antall meter ryddet. Disse parameterne forteller oss noe om den frivillige innsatsen i Norge: hvor mange som er ute og rydder, mengden som ryddes og hvor det ryddes. Her presenteres disse nøkkeltallene.

Nasjonale nøkkeltall: antall aksjoner og frivillige

Første halvdel av 2022 var igjen preget av pandemi, men utover året normaliserte det seg endelig, og de større arrangementene resten av året ble gjennomført som planlagt (se [kapittel 3. Ryddesesongen i Norge](#)). Dette ser vi også i antall aksjoner som ble registrert i Rydde i 2022, som har steget med hele 24 prosent fra 2021 (figur 6). Den samme trenden ser vi i antall frivillige som er registrert som deltatt. Her er det hele 30 prosent økning fra fjoråret. Det er gledelig å se, og vi takker alle de frivillige som har bidratt og registrert sine aksjoner.

Figur 6: Oversikt over antall aksjoner og frivillige i 2020-2022.

Tar vi en titt på hvem som oppretter aksjoner i Rydde, ser vi at det også i 2022 er et bredt spekter av aktører på lista (tabell 3). Organisasjoner, skoler og foreninger/lag er de vi finner på topp tre med omtrent 60 prosent av alle bidragene. Nytt for året er at idrettslag havner på lista. Det er verdt å merke seg at disse tallene representerer bakgrunnen til den som oppretter aksjonen/arrangøren – og sier nødvendigvis ikke noe om hvem som faktisk deltar på aksjoner. Eksempelvis er det mange organisasjoner og bedrifter som arrangerer ryddeaksjoner hvor de mobiliserer frivillige til deltagelse.

Type rydder	Antall aksjoner	Prosentvis fordeling
1 Organisasjon	598	22 %
2 Skole	530	20 %
3 Forening eller lag	434	16 %
4 Bedrift	292	11 %
5 Idrettslag	167	6 %

Tabell 3: Oversikt over ulike typer ryddere som bidro i 2022.

Nasjonale nøkkeltall: antall kilo ryddet, timeverk og meter ryddet.

Som tidligere år fortsetter trenden med at antall kilo ryddet minsker, med en nedgang på 16 prosent siden 2021 og 30 prosent siden 2020 (tabell 4). Dette selv om antall frivillige og antall aksjoner har økt siden 2021.

	2020	2021	2022
Kilo	1 409 656	1 178 212	986 285

Tabell 4: Oversikt over antall kilo ryddet i 2020, 2021 og 2022.

Med en nedgang i antall kilo og oppgang i antall frivillige og aksjoner, er det også nedgang i antall kilo per frivillig (17 kilo per frivillig i 2022 mot 27 kilo i 2021) og antall kilo per ryddeaksjon (258 kilo per ryddeaksjon i 2022 mot 380 kilo i 2021).

Resultat	2020	2021	2022	Endring
Meter	7 923 863	6 468 495	3 594 436	-44,43 %
Timer	42 435	43 719	56 891	+30,13 %

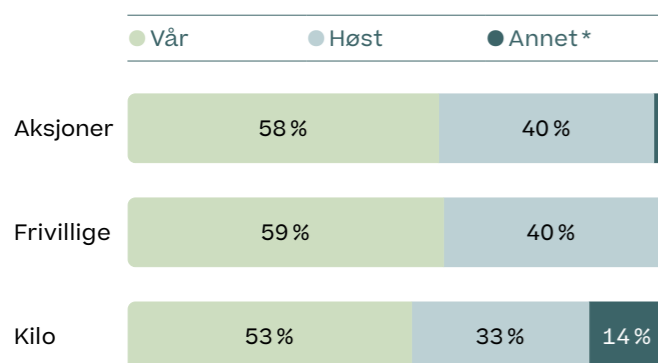
Tabell 5: Oversikt over meter ryddet i 2020, 2021 og 2022.

I 2022 som i 2021 er det nedgang i antall meter ryddet (tabell 5). Her er det viktig å merke seg at dette tallet representerer en feilkilde, slik som beskrevet i 4.1. Tallet som presenteres her representerer antall meter ryddet kystlinje. Selv om dette tallet ikke representerer den sanne verdi av antall meter ryddet i Norge, kan vi fremdeles si at antall meter ryddet kystlinje registrert har hatt nedgang fra 2020 til 2022 (-55 prosent totalt).

⁸ Rydderapporten 2020, Hold Norge Rent.

Antall timer er som beskrevet i Rydderapporten 2020⁹, basert på et estimat på at en gjennomsnittlig ryddeaksjon har en varighet på én time. Derfor blir antall frivillige og timeestimatet likt, og siden det er flere frivillige som har blitt registrert gjennom Rydde i 2022, er det en oppgang i antall timer frivilligheten har ryddet også. Det er mulig å registrere tiden en har brukt på å rydde i mobilapplikasjonen, men det er ikke mulig på samme måte i webversjonen, og derfor foreligger det ikke nok data til å benytte seg av dette som grunnlag for utregning av ryddeinnsats basert på tidsbruk registrert.

Nøkkeltall fordelt på sesong

Figur 7: Oversikt over antall aksjoner, frivillige og kilo fordelt på sesong. Kategorien "annet" står for 2% av antall aksjoner og 1% av antall frivillige i figuren.

* Annet representerer aksjoner som har mer enn seks måneder varighet og dermed ikke hører til under verken vår eller høst.

Nytt for året er at vi har tatt en titt på om det er noen sesongvariasjon i aksjoner, frivillige og kilo (figur 7). Vår er definert som aksjoner som er gjennomført fra januar til og med juni, og høst er definert som aksjoner gjennomført i juli til og med desember. Som en kan se av figuren er det ikke store forskjeller når det gjelder antall aksjoner, men generelt ser det ut til at det både er flere aksjoner som gjennomføres, frivillige som deltar og flere kilo som samles inn på våren.

Ut i fra figuren er det verdt å legge merke til at Annet representerer aksjoner som har varighet over seks måneder, og selv om det er få av dem, er det naturlig at aksjoner med såpass lang varighet står for større fraksjoner av antall kilo ryddet (ref. fraksjonen på 14 prosent under kilo, i figuren).

Selv om våren totalt sett ser ut til være den mest aktive sesongen, så er det ikke nødvendigvis en vårmåned som er den mest aktive. Tar man en titt på tabell 6 med oversikt over antall aksjoner gjennomført i ulike måneder, ser vi at det er høst-måneden september som havner på førsteplass med 1/5 av alle aksjoner. Årsaken til at september er den mest aktive måneden er at det er da Strandryddeuka arrangeres.

Måned	Antall aksjoner	% av alle aksjoner
1: September	776	20%
2: Mai	592	15%
3: Mars	509	13%

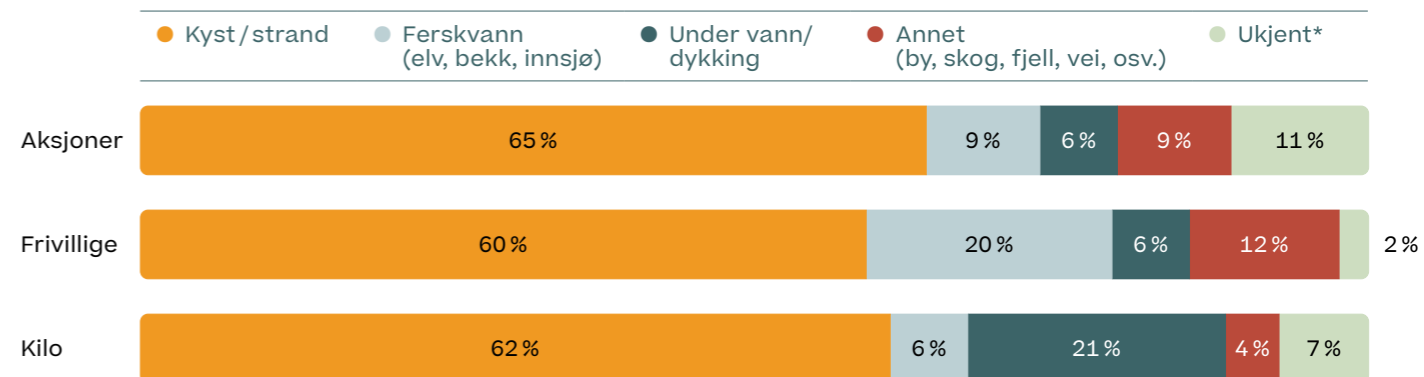
Tabell 6: Toppliste over hvilke måneder det har vært mest aktivitet i form av antall ryddeaksjoner i 2022.

⁹ Rydderapporten 2021, Hold Norge Rent.

Nøkkeltall fordelt på miljø

I rapporten for 2022 har vi også inkludert en oversikt over nøkkeltall fordelt på miljø (figur 8). Det forteller oss noe om hvilket miljø det er mest aktivitet, og det er nyttig for å se hvilke av miljøene som står for og representerer mesteparten av de nasjonale data som registreres på Rydde. Når en bruker registrerer en aksjon på Rydde, må brukeren definere hvilket miljø aksjonen er gjennomført i, med fire ulike valgmuligheter: 1) kyst/strand, 2) ferskvann, 3) dykker (her definert som under vann) og 4) annet (by, skog, fjell, vei, osv.). Dessverre er det slik at mobilapplikasjonene ikke har utfylling av miljø som obligatorisk punkt, og vi har derfor lagt ved en faktor «ukjent» i tabellen som representerer nøkkeltall som ikke er knyttet til et miljø. Dette skal i 2023 endres til å bli et obligatorisk felt.

Tar vi en titt på figur 8 ser man at det er i miljøet kyst/strand det er mest aktivitet i Norge. Det er ikke overraskende, da det er marin forsøpling og strandrydding det er mest fokus på i Norge. Det er aksjoner under vann som står for den minste fraksjonen av alle aksjoner (9 prosent) og det er derfor interessant at hele 21 prosent av total mengde innsamlet avfall i 2022 er fra nettopp under vann. Det kan en også se i tabell 7, som viser at det er i aksjoner under vann hvor det er absolutt flest antall kilo per aksjon (864 kg), og også flest kilo per frivillig (61 kg). Gjenstandene som ryddes under vann kan være tunge på grunn av vanninnhold, men også på grunn av gjenstandenes størrelse og materiale, slik som metallgjenstander og dekk. Vi er heldige som har flere aktive dykkerklubber i Norge som bidrar med verdifull data gjennom å registrere i Rydde, og vi vil takke for deres innsats og bidrag.

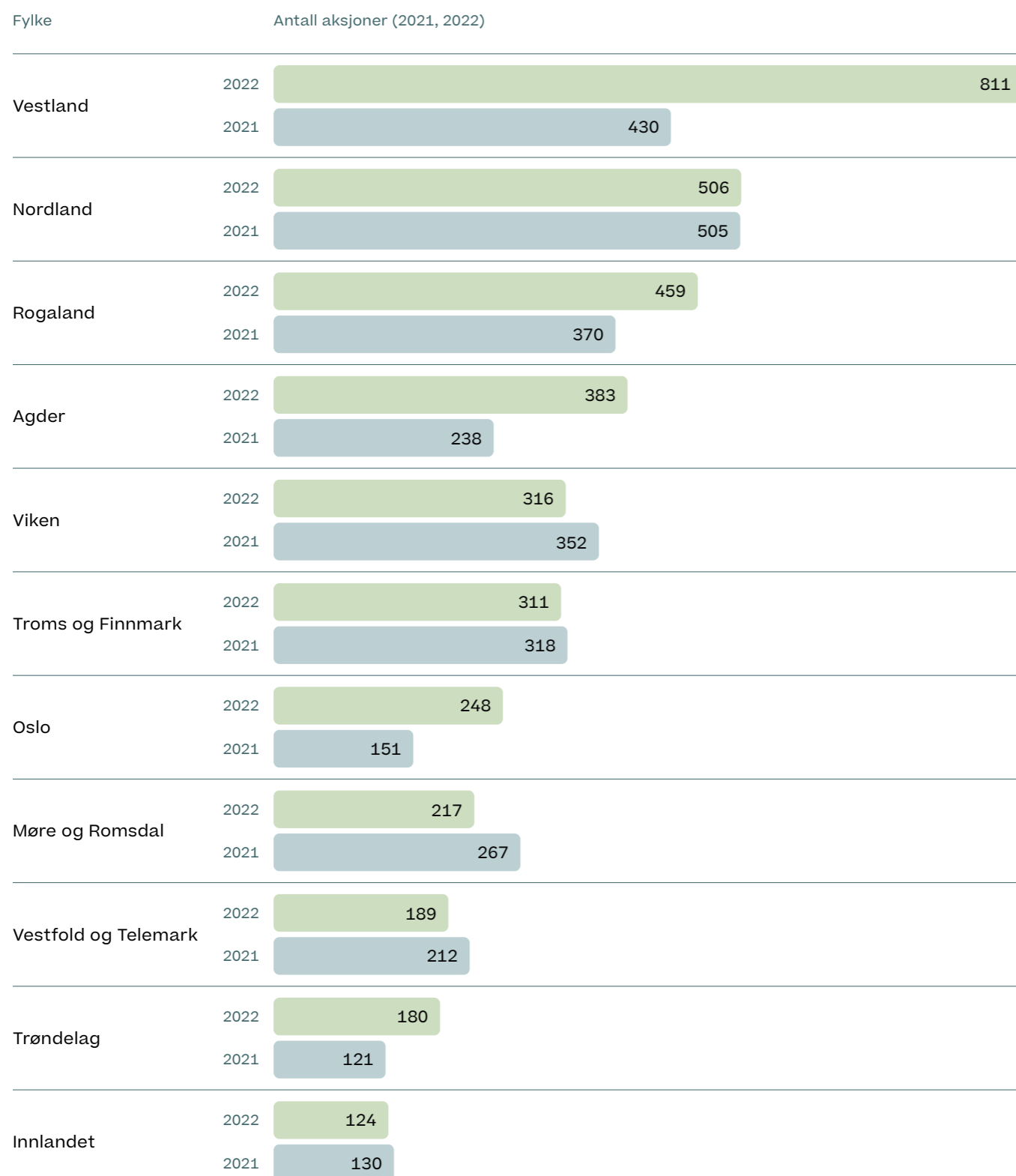
Figur 8: Oversikt over fordeling av antall aksjoner, frivillige og kilo fordelt på miljø. *Ukjent representerer aksjoner som er registrert uten at ryddemiljø er definert.

Ser vi på ferskvannsakksjoner havner de på en delt 3. plass i antall aksjoner gjennomført i 2022, mens de er på 2. plass med 20 prosent av de frivillige som deltok. I tabell 7 kan vi også se at det faktisk er i ferskvannsakksjoner det er flest frivillige som deltar per aksjon. Det er mange skoleklasser og idrettslag som deltar her, og det er fint å se at det er økt fokus på å rydde langs vassdrag og innsjøer i Norge.

Det miljøet det er jevnt over minst aktivitet er Annet (by, skog, fjell, vei osv.). Dette er ikke en ny trend, det skyldes både manglende fokus på opprydding på land og utfordringer knyttet til finansiering. Det er lite kunnskap om årsaker og kilder til forsøpling på land, og også hva som er på avveie. Aksjoner på land gir oss viktig kunnskap om norske forsøplingsproblemer og potensielle norske kilder til marin forsøpling. Hold Norge Rent jobber for, og håper det blir mer fokus på, rydding på land og landbasert forsøpling i årene fremover.

Miljø	Antall frivillige per aksjon	Antall kilo per aksjon	Antall kilo per frivillig
Kyst/strand	14	244	18
Ferskvann (elv, bekk, innsjø)	34	187	6
Under vann/dykking	14	864	61
Annet (by, skog, fjell, vei, osv.)	21	119	6

Tabell 7: Oversikt over antall frivillige per aksjon, antall kilo per aksjon og antall kilo per frivillig fordelt på de fire ulike miljøene.

Figur 9: Oversikt over antall aksjoner per fylke i 2022 sammenlignet med 2021.

Nøkkeltall fordelt på fylke

De siste to årene (2021 og 2020) er det Nordland som har gått av med seieren på antall gjennomførte aksjoner, men i år er det Vestland som tar førsteplassen (figur 9). Det samme gjelder antall frivillige og antall kilo ryddet (tabell 8). En av årsakene til det er gjennomføringen av ryddeaksjonen Rein Hardangerfjord som inkluderte omtrent 150 aksjoner under Strandryddeuka i september 2022. Les mer om denne ryddeaksjonen i delkapittel 3.4.

Nordland havner derfor på en andreplass i 2022 i antall aksjoner, men ligger på førsteplass over prosentandel av antall kommuner hvor en aksjon har blitt gjennomført, nemlig hele 83 prosent (34/41). På tredjeplass har vi Rogaland med samme plassering som 2021. Disse tre fylkene er også de samme som havnet på topp tre i 2021.

Totalt sett har de fleste fylkene hatt en økning i antall i 2022, men fem fylker (Innlandet, Møre og Romsdal, Troms og Finnmark, Vestfold og Telemark og Viken) har hatt en mindre nedgang. Innlandet er det fylket med færrest gjennomførte ryddeaksjoner, men havner derimot på andreplass over antall frivillige som har deltatt. Dette ser vi påvirker fordelingen av nøkkeltall fordelt på miljø.

Det er her verdt å merke seg at forskjellene mellom fylkene gjenspeiler blant annet fylkenes ulike forutsetninger og rammebetingelser. Fylker med et høyt gjennomsnitt i antall frivillige har gjerne aktører som mobiliserer og tilrettelegger for ryddeaksjoner.

Siden det er slik at det er mest fokus på og midler til opprydding langs kyst/strand, og mindre midler til opprydding på land, påvirker dette aktiviteten innad i de ulike fylkene i Norge.

Fylker	Antall frivillige	Antall kilo	Antall meter
Vestland	13 606	186 075	781 108
Innlandet	7 132	21 890	121 300
Rogaland	6 761	131 313	505 526
Agder	5 508	105 941	315 283
Troms og Finnmark	4 464	165 511	481 992
Trøndelag	4 295	46 341	347 790
Nordland	3 912	109 970	452 140
Viken	3 089	59 486	162 866
Oslo	2 894	44 474	27 325
Møre og Romsdal	2 297	71 722	250 308
Vestfold og Telemark	1 250	40 094	125 784

Tabell 8: Oversikt over antall frivillige, antall kilo og antall funn registrert fylkesvis i 2022, sortert etter antall frivillige i synkende rekkefølge.

4.3 Årets funn

Et av Hold Norge Rents viktigste mål er at vi skal få mer kunnskap om hva som er på avveie, slik at vi kan utarbeide gode, effektive handlingsplaner og tiltak mot forsøpling. Topplistene vi presenterer i kommende kapittel sier noe om hva de frivillige finner når de rydder. Den nasjonale folkeforskningsdataen gir oss indikatorer på hva som er på avveie i Norge, men det er ikke alltid problemene nasjonalt gjelder regionalt. Derfor presenterer vi både nasjonale resultater og tall fordelt på fylker og ulike miljøer. Ved å sammenligne disse resultatene, kan vi få et innblikk i regionale forskjeller, og det vil gi oss viktige indikatorer på mulige kilder og årsaker i ulike miljø.

I 2022 ble det registrert 228 353 funn, fordelt på 821 aksjoner i Rydde. Dette gir et gjennomsnitt på 278 funn per aksjon og 31,5 funn per frivillig. Å registrere funn fra en ryddeaksjon er frivillig. Av alle aksjoner registrert i 2022, var det 21 prosent som i tillegg til å registrere nøkkeltall, også registrerte funn. Hold Norge Rent vil gjerne takke alle som har brukt tid på å registrere funn, og vi ønsker nok en gang å oppfordre alle til å bli en folkeforsker og bidra til å øke kunnskapen om avfall på avveie i Norge.

Topp 10: antall funn nasjonalt

I 2022 representerer topp 10-listen 73 prosent av alle funn totalt, hvorav topp 5 alene står for 57 prosent. Tabell 9 representerer topp 10 funn nasjonalt, basert på tallrikhet. 2022 har flere likheter med 2021 hvorav sju av ti gjenstander også havnet på fjorårets toppliste. De tre nykommerne er sprengkabler, fiskekroker og plastflasker. Disse har alle tre vært på topplisten tidligere år, så det er ikke ukjente forsøplingsproblemer.

Det som er spesielt for 2022 med tanke på tallrikhet, er den store mengden registrerte armeringsfibre (på førsteplass) og sprengkabler (på andreplass), dette representerer utslipp på vestlandet, hvor det er store problemer med forsøpling fra veiutbygging. Disse mengdene gjør at tau, som vanligvis havner på topp, i år havner på en fjerdeplass.

Uidentifiserbare plastbiter havner på andreplass, og det viser at og det viser at det er behov for mer kunnskap her. Snus og sneip forsetter å holde seg på topplisten og vi takker alle som tar seg tid til å rydde og registrere disse.

Topp 10 funn basert på tallrikhet nasjonalt		Antall funn	% av alle funn		Antall funn	% av alle funn		
1	Armeringsfibre	34 671	15%		6	Sigarettsneiper	9 649 4%	
2	Uidentifiserbare plastbiter *	34 119	15%		7	Fiskekroker	7 711 3%	
3	Sprengkabler	23 938	11%		8	Lokk og korker	6 741 3%	
4	Tau **	13 327	6%		9	Plastflasker****	5 803 3%	
5	EPS/XPS ***	11 315	5%		10	Snusposer	5 522 2%	

Tabell 9: Topp 10 funn nasjonalt basert på totalantall. * 85 % under 50 cm, ** 78 % under 50 cm, *** 63 % under 5 cm, **** 47 % norske.

Topp 5: tilstedeværelse av funn nasjonalt

Selv om tallrikhet sier noe om mengdene, er det ikke alltid disse gir et nøyaktig bilde av hva som er vanlige forsøplingsverstinger. For å kunne si noe om det, må en også se på tilstedeværelsen av en funnkategori, det vil si hvor ofte en gjenstand dukker opp på en ryddeaksjon. Dette sier noe om hvor utbredt forsøpling av en gjenstand er.

Interessant for året er at det kun er én fellesnevner mellom tallrikhet og tilstedeværelse, nemlig tau (tabell 10). Tau registreres på 38 prosent av aksjonene hvor det er registrert funn. Ellers er det ingen overlapp. Mer interessant er det at uidentifiserbar plast ikke havner på topplisten for tilstedeværelse. Det indikerer at den ikke er like vanlig som for eksempel matemballasje eller snacks- og godteriemballasje i 2022.

Generelt sett ser vi at fire av fem kategorier på topplisten er tilknyttet kilden *personlig forbruk*. Til forskjell fra topplisten basert på tallrikhet hvor fire av fem kategorier kan tilknyttes næringslivet. Disse resultatene viser at for å få en bedre forståelse over forsøplingssituasjonen er det nødvendig å benytte seg av begge parameterne, da et tallrikt funn ikke nødvendigvis er vanlig å finne.

Topp 5 Tilstedeværelse av funn nasjonalt		Antall aksjoner	% fordeling	
1	Matemballasje	368	45%	
2	Lokk og korker	331	40%	
3	Handleposer	327	40%	
4	Tau under 50 cm	310	38%	
5	Snacks - og godteriemballasje	300	37%	

Tabell 10: Topp 5 funn nasjonalt basert på tilstedeværelse av funn på ryddeaksjon.

Topp 5: sesongvariasjon

Topp 5: Vår	Antall		Topp 5: Høst	Antall	
Armeringsfibre	50 515		1 Uidentifiserbare plastbiter under 50 cm	9 773	
Sprengkabler	20 805		2 EPS/XPS under 5 cm	5 406	
Uidentifiserbare plastbiter under 50 cm	13 286		3 Sigarett sneiper	3 947	
Tau under 50 cm	11 132		4 Snusposer	2 462	
Sigarett sneiper	10 320		5 Tau under 50 cm	3 083	

Tabell 11: Oversikt over funn gjort vår 2022 og høst 2022, basert på tallrikhet.

Nytt for året er at vi tar en titt på om det er noen indikatorer på sesongvariasjon i hva de frivillige registrerer mest av på våren kontra høsten. En forskjell mellom sesongene kan indikere at sesong påvirker hva som ryddes og hvor mye som ryddes. For eksempel kan det tenkes at det hopper opp mengder utenfor ryddesesong (ca. november til mars, men flere steder er denne perioden lengre) og dette kan gi et utslag på data.

Det som også er interessant å legge merke til er antall funn samlet inn våren, sammenlignet med på høsten. Det totale antall funn registrert våren 2022 er 158 579, mens det er registrert 51 796 på høsten. Det er altså registrert tre ganger så mange funn på vår kontra høst. Dette er interessante funn, og selv om vi ikke kan fastslå at dette er på bakgrunn av tilførsel utenfor ryddesesong, er dette interessante tall for videre undersøkelser.

Sammenligner vi topp 5-listene for vår og høst (tabell 11) kan vi se at de to listene er overlappende med både uidentifiserbare plastbiter, EPS/XPS og tau. Den største forskjellen er mengden med armeringsfibre og sprengkabler registrert våren 2022, men dette kan neppe knyttes til at sesongen er en faktor her (se kommentar om topp 10: antall funn nasjonalt). Det er også på høsten at det registreres mest snus og sneip.

Topp 5: sammenligning mellom ulike miljø

Når frivillige oppretter aksjoner i Rydde, registrerer man hvor man har ryddet basert på fire forskjellige miljøer: Kyst/strand, Ferskvann (elv, bekk, Innsjø), Dykking og Annet (by, skog, fjell). Hvis vi sammenligner hva som er registrert på disse områdene får vi et inntrykk av hva slags type forsøpling som definerer disse områdene, og hva som skiller dem fra hverandre. Dette er viktig kunnskap å ta i bruk når man skal utarbeide tiltak mot forsøpling, da ulike miljø kan ha ulike utfordringer.

Miljø	Antall funn	%	Antall funn per aksjon
Kyst/Strand	172 716	76%	69
Ferskvann (elv, bekk, innsjø)	15 489	7%	47
Under vann/dykking	19 413	9%	81
Annet (by, skog, fjell, vei, osv.)	13 208	6%	40

Tabell 12: Oversikt over fordeling av funn gjort i ulike miljø.

Kyst/strand

Tallrikhet	Antall funn	Tilstedeværelse	Antall aksjoner
Armeringsfibre	51 882 	1 Tau under 50 cm	256
Sprengkabler	21 383 	2 Matemballasje	221
Uidentifiserbare plastbiter (87% under 50cm)	18 243 	3 EPS/XPS under 5cm	215

Tabell 13: Oversikt over topp funn gjort langs kyst/strand, presentert både i tallrikhet (antall funn) og tilstedeværelse (antall aksjoner funnkategorien er registrert).

Aksjoner fra kyst og strand er den kategorien hvor det er registrert flest aksjoner og står for 65 prosent av alle registrerte aksjoner. Det fører naturligvis til en del overlapp i de vanligste funnene i denne kategorien og blant funnene nasjonalt: Tau under 50 cm og matemballasje er begge på topp 5 for

tilstedeværelse nasjonalt og langs kyst/strand (tabell 13). Fordelingen av funn per miljø understreker også at matemballasje er en stor kilde til forsøpling, da dette er blant de fem mest utbredte funnene i alle miljø bortsett fra under vann.

Under vann (dykkeaksjoner)

Tallrikhet	Antall funn	Tilstedeværelse	Antall aksjoner
Fiskekroker	7 912 	1 Dekk	69
Fiskesnøre	2 811 	2 Teiner	44
Dekk	1 728 	3 Tau over 50 cm	42

Tabell 14: Oversikt over topp funn gjort under vann, presentert både i tallrikhet (antall funn) og tilstedeværelse (antall aksjoner funnkategorien er registrert).

Tau er også blant de vanligste funnene for aksjoner under vann, selv om tauene i dette tilfellet er lengre (tabell 14). De lengre tauene er tyngre og havner på havbunnen, mens de mindre tauene flyter og blir oftere skylt på land. At tau er et vanlig funn både langs kyst/strand og under vann er et tydelig tegn på at fiskerinæringen fortsatt er en stor kilde til den marine forsøplingen. Når man ser på hva det ryddes mest av i antall under vann, er det forsøpling fra fritidsfiskere som havner på

topp, med fiskekroker og fiskesnøre. Aksjoner under vann viser et unikt forsøplingsbilde. Med unntak av tau er det ingen av de andre topp 3 funn i dette miljøet som dukker opp som de mest vanlige funnene i andre miljøer. Det er naturlig nok tyngre funn som preger denne listen, og det er en påminnelse om at selv om mye av fokus i kampen mot forsøpling er små, lette ting, er det viktig å huske på at forsøpling kommer i mange former.

Ferskvann (elv, bekk, innsjø)

Tallrikhet	Antall funn	Tilstedeværelse	Antall aksjoner
Sigarettsneiper	4 552 	1 Matemballasje	24
Uidentifiserbare plastbiter (92% under 50cm)	2 077 	2 Godteriemballasje	23
EPS/XPS (55% under 5cm)	1 634 	3 Handleposer	23

Tabell 15: Oversikt over topp funn gjort i ferskvann, presentert både i tallrikhet (antall funn) og tilstedeværelse (antall aksjoner funnkategorien er registrert).

Aksjoner ved ferskvann og andre miljøer som by og skog viser også overlapp i hva slags forsøpling man finner innenlands: Disse to miljøene har fire av fem

mest vanlige funn til felles. Topplistene inkluderer kjente funn som mat- og godteriemballasje og tobakksprodukter som snus og sneip (tabell 15 og 16).

Annet (by, skog, fjell)

Tallrikhet	Antall funn	Tilstedeværelse	Antall aksjoner
Sigarettsneiper	4 200 	1 Sigarettsneiper	37
Snusposer	1 842 	2 Snusposer	37
Uidentifiserbare plastbiter (95% under 50cm)	1 243 	3 Matemballasje	36

Tabell 16: Oversikt over topp funn gjort i andre miljø (by, skog, fjell), presentert både i tallrikhet (antall funn) og tilstedeværelse (antall aksjoner funnkategorien er registrert).

Topp 3: fylkesfunn

I 2022 som andre år presenterer vi data fordelt fylkesvis (tabell 17). Dette er for å gi fylkene mer innsikt i sin egen forsøplingsproblematikk. Det gir også en mulighet for å se på geografiske forskjeller mellom fylker. Det er ikke slik at forsøplingssituasjonen er lik i hele Norge, og som tallene viser, er det behov for ulike tiltak og fokus i ulike deler av landet.

Hold Norge Rent oppfordrer både fylkeskommuner og kommuner til å ta et dykk i egen forsøplings-situasjon og bruke denne kunnskapen til utarbeidelse av handlingsplaner mot forsøpling. Benytt gjerne [Hold Norge Rents kunnskapsbase om forsøpling for kommuner](#) for inspirasjon til implementering av tiltak og tips til utarbeidelse av handlingsplaner mot forsøpling.

Agder				Rogaland			
	Uidentifiserte plastbiter under 50 cm 1 403 (12%)	EPS/XPS under 5 cm 1 042 (9%)	Tau under 50 cm 898 (8%)		Armeringsfibre 1 213 (16%)	Bomullspinner 1 163 (16%)	EPS/XPS under 5 cm 494 (7%)
Innlandet				Troms og Finnmark			
	Sigarettsneiper 1 699 (26%)	Snusposer 764 (12%)	Uidentifiserte plastbiter under 50 cm 523 (8%)		Tau under 50 cm 4 019 (17%)	Uidentifiserte plastbiter under 50 cm 3 646 (15%)	EPS/XPS under 5 cm 1 104 (5%)
Møre og Romsdal				Trøndelag			
	Uidentifiserte plastbiter under 50 cm 1 320 (15%)	Tau under 50 cm 506 (6%)	EPS/XPS over 5 cm 499 (6%)		Uidentifiserte plastbiter under 50 cm 605 (15%)	Bomullspinner 525 (13%)	EPS/XPS under 5 cm 321 (8%)
Nordland				Vestland			
	Fiskekroker 7 564 (22%)	Tau under 50 cm 3 965 (11%)	Fiskesnøre 2 985 (9%)		Armeringsfibre 50 012 (54%)	Sprengkabler 20 308 (22%)	Uidentifiserte plastbiter under 50 cm 3 390 (4%)
Oslo				Viken			
	Sigarettsneiper 5 988 (41%)	Uidentifiserte plastbiter under 50 cm 1 806 (12%)	Snusposer 1 221 (8%)		Uidentifiserte plastbiter under 50 cm 5 016 (22%)	EPS/XPS under 5 cm 3 903 (17%)	Bomullspinner 1 250 (5%)

Tabell 17: Oversikt over topp 3 funn i tallrikhet, i alle Norges fylker.

4.4 Kilde – og materialfordeling

De siste årene har vi sett en tredeling mellom industri og næring, personlig forbruk og fiskeri og havbruk som de største kildene til forsøpling (Rydderapporten 2020 og 2021), hvor næring og personlig forbruk varierer som største kilde. I 2022 er det næring som er størst med 38 prosent, mens personlig forbruk står for 31 prosent, og fiskeri og havbruk står for 17 prosent (figur 10). Slår vi sammen industri og næring og fiskeri og havbruk til en kategori, ser vi at næringslivet står for godt over halvparten av forsøplingen som ble ryddet opp og registrert i 2022.

Hygiene- og sanitærartikler er også en viktig kilde til forsøpling, og med sine 3 prosent er kilden på nivå med de to foregående årene, hvor andelen har ligget på 3-4 prosent. Denne kilden er hovedsakelig personlig forbruk i form av forsøpling via toalettet, men ca. 9 prosent er biomedier fra renseanlegg og havbruk.

Annet-kategorien er funn som ikke med sikkerhet kan tillegges en spesifikk kilde, for eksempel uidentifiserte plastbiter, som utgjør en stor andel av funnene. Her er det rimelig å anta at sammensetningen er en blanding av avfall fra personlig forbruk og landbasert og havbasert næring. Vi kan identifisere noen regionale forskjeller i kildesammensetning.

Industri og næring er dominerende på Vestlandet:

På Vestlandet stod søppel fra industri og næring for hele 69 prosent av registrerte funn, og denne regionen hadde dermed den tydeligste enkeltkilden (figur 11). Andelen fra denne kilden var ikke i nærheten av dette tallet i noen av de andre regionene, hvor industri og næring varierte mellom 8 prosent på Sørlandet til 16 prosent i Nord-Norge.

Det er mest forsøpling fra fiskeri og havbruk helt i nord og helt i sør:

Andelen forsøpling fra fiskeri og havbruk varierte fra bare 10 prosent av funnene på Vestlandet, til henholdsvis 35 prosent i Nord-Norge og 36 prosent på Sørlandet. Men personlig forbruk, med 38 prosent, er enda høyere på Sørlandet, og også høyt i nord, med 33 prosent også der.

Personlig forbruk er jevnt over høyt, men høyest på Østlandet: Over halvparten av forsøplingen kommer fra Østlandet, med 54 prosent av funnene. Men personlig forbruk er relativt høyt med mellom 30 og 40 prosent i alle regioner unntatt Vestlandet, hvor forsøpling fra meg og deg bare har blitt registrert i 13 prosent av tilfellene.

Østlandet skiller seg også ut som regionen med høyest andel forsøpling fra hygiene- og sanitærprodukter: 7 prosent av forsøplingen registrert på Østlandet kom fra denne kategorien, hvor de andre regionene bare hadde registrert 1-2 prosent fra hygiene og sanitærartikler.

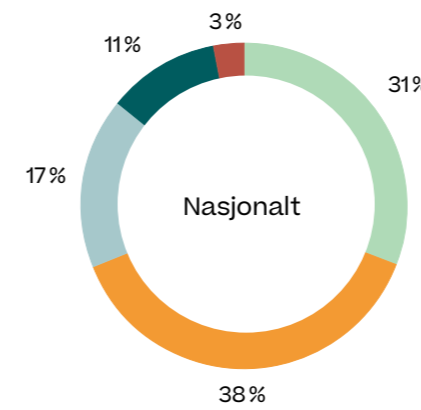
Tendensen til høyere forsøpling fra fiskeri og næring i nord (og sør), og mer forbrukerrelatert forsøpling på Østlandet, holder seg altså (figur 12). Det uvanlige i år, var det store utslaget på industrirelatert forsøpling på Vestlandet. Dette skyldtes i stor grad Clean Shores som avdekket og ryddet store mengder armeringsfibre og sprengkabler i et anleggsområde hvor tunellmasser har blitt fylt ut i sjø.

Mulige umiddelbare kilder

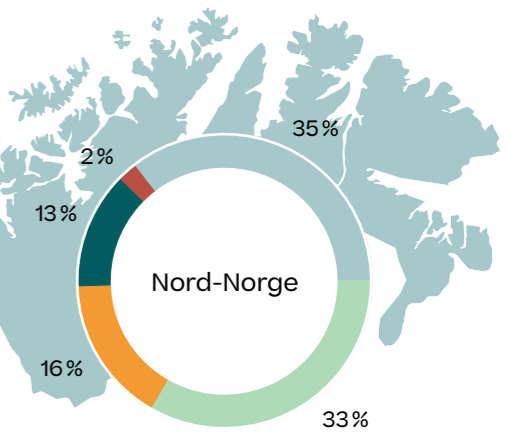
Ved registrering av funn på ryddenorge.no og Rydde-appen, kan rydderne også registrere mulige umiddelbare kilder. 200 Rydde-brukere har registrert 597 mulige lokale kilder, og det som oftest ble vurdert som sannsynlige, lokale kilder er fiskeri og havbruk, turisme, lokal havn og bygg- og anleggsaktivitet (tabell 18).

Fiskeri og havbruk	100	17%
Turisme	94	16%
Havn	76	13%
Bygg og anlegg	76	13%
Dumpet avfall	53	9%
Biltrafikk	46	8%
Fulle søppelbøtter	37	6%
Annen årsak	31	5%
Kloakkutslipp	24	4%
Serveringssteder	23	4%
Landbruk	22	4%
Avfallsstasjon	15	3%

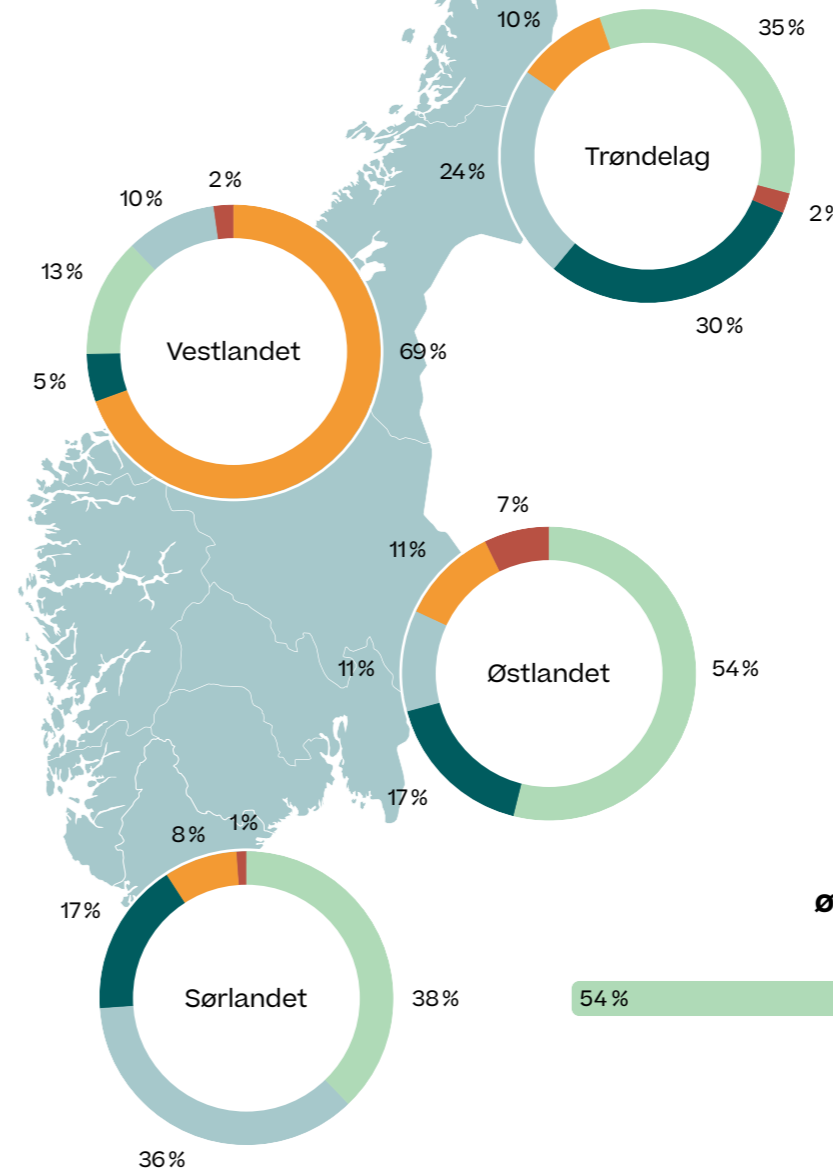
Tabell 18: Oversikt over alle registrerte mulige kilder i Rydde.

Figur 10: Kildefordeling nasjonalt.

Figur 11: Kildefordeling landsfordelt.

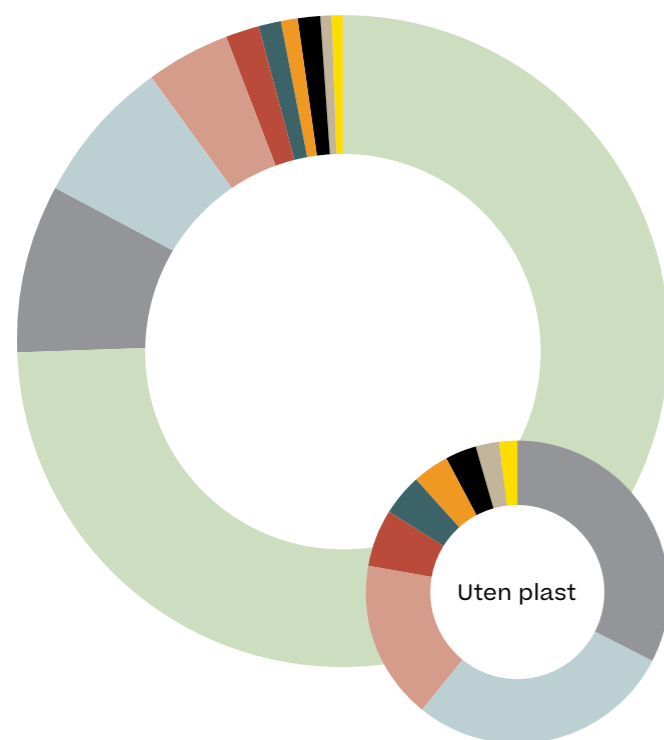

Figur 12: Sammenligning av kildefordelingen i henholdsvis Østlandet og Nord-Norge.

Nær uforandret materialfordeling

Gjenstander og emballasje laget av plast stod for tre fjerdedeler av søpla som ble samlet inn og registrert i 2022 (målt i antall)(figur 13). Inkluderer vi EPS/XPS, er andelen 82 prosent. Andelen plast har holdt seg jevnt på over 80 prosent de siste årene (Rydde-rapporten 2021, 2020, 2019 og 2018), selv om det er noe lavere prosent i denne kategorien i år enn de to foregående årene. Prosentandelen av funn i metall registrert har økt fra 5 de to foregående årene til 8 prosent i 2022. Ser vi bort fra plast, er det metall, EPS/XPS og papir som utgjør mesteparten av forsøplingen, mens de andre materialene er sjeldnere å finne på avveie.

Dette viser at materialfordelingen de siste årene i all hovedsak forblir uforandret, med plastprodukter på topp. Som tidligere er en stor del av dette uidentifisert plast, som dessverre ikke forteller oss noe særlig om kilder og årsaker til forsøplingen.

Materiale	Antall	% fordeling
Plast	170 209,56	75 %
Metall	18 988,89	8 %
EPS/XPS	16 521,00	7 %
Papir	9 766,60	4 %
Tre	3 587,60	2 %
Glass	2 528,00	1 %
Gummi	2 276,20	1 %
Annet	2 078,15	1 %
Tekstil	1 322,00	1 %
Elektronikk	1 102,00	0 %

Figur 13. Materialfordelingen med og uten plast, i 2022.

4.5 Varslet forsøpling

En av Ryddes funksjoner er at frivillige kan varsle om forsøplede områder, som vil legge seg som et punkt i det digitale kartet i løsningen. Denne funksjonen kan blant annet legge til rette for at kommunen kan få oversikt over forsøplede områder eller som mulige ryddeaksjoner for frivillige.

I årets rapport har vi inkludert en oversikt over de innmeldte områdene. I 2022 ble det totalt registrert 601 forsøplede områder, hvorav 7 prosent av disse har blitt omgjort til ryddeaksjon og ryddet.

I tabell 19 har vi lagt ved en oversikt over antall innmeldinger per fylke, og vi ser her at 29 prosent av alle innmeldingene ble gjort i Vestland fylke, etterfulgt av Nordland og Agder. Det er viktig å påpeke at dette ikke nødvendigvis betyr at det er i disse fylkene det er størst ryddebehov. Det kan helt enkelt være at det er her flest brukere har tatt i bruk denne funksjonen og varslet om forsøplede områder.

Fylke	Antall innmeldinger	% fordeling
Vestland	154	29 %
Nordland	111	21 %
Agder	64	12 %
Innlandet	51	9 %
Viken	49	9 %
Møre og Romsdal	34	6 %
Troms og Finnmark	34	6 %
Trøndelag	34	6 %
Rogaland	29	5 %
Vestfold og Telemark	22	4 %
Oslo	19	4 %

Tabell 19: Oversikt over antall innmeldinger fordelt på fylke.

Når en melder i fra om et forsøplet område, må en også definere hva slags type forsøpling det gjelder (tabell 20). Her har man fire valgmuligheter: 1) Forsøplet område - et område som er generelt forsøplet, 2) Store gjenstander - hvis det er store gjenstander som kan være vanskelig for frivillige å få ryddet opp i uten bistand, 3) Båtvrak - dette er artikler som kommunen har ansvaret for og 4) Strandinger - dersom det blir gjort funn av dyr som har strandet. Her er det verdt å merke seg at brukeren har mulighet til å velge flere valgmuligheter, og at antall innmeldinger fordelt på type overstiger 601.

Ut i fra tabellen kan vi se at 67 prosent av alle innmeldingene er standard forsøplet område, etterfulgt av 38 prosent som består av store gjenstander.

Når en bruker melder inn områder, oppfordres det også til å legge ved bilder, for at andre kan få forståelse for hvor omfattende opprydding som må til.

Type innmelding	Antall innmeldinger	% fordeling
Forsøplet område	403	49 %
Store gjenstander	228	28 %
Båtvrak	121	15 %
Strandinger	63	8 %

Tabell 20: Oversikt over antall innmeldinger fordelt på type innmelding.

4.6 Folkeforskningsdata fra andre aktører

Også andre aktører samler inn folkeforskningsdata. I kommende avsnitt presenterer vi folkeforskningsdata fra Norge, men også internasjonale tall.

Miljølære

Miljølære er en norsk nettside som er utarbeidet av Universitetet i Bergen, og består av ulike læringsaktiviteter med basis i bærekraftig utvikling, utarbeidet for skoler i Norge. En av aktivitetene er å undersøke marint avfall og melde inn funn.

I 2022 ble det registrert ni undersøkelser fordelt på fem strender. Det var 75 personer som deltok med 15 timer rydding, hvor det ble funnet 245 kilo avfall og 8 543 gjenstander fra 152 opphavsløst.

Topp 5 Funn i Miljølære 2022	Antall funn	% fordeling av funn	Andel av steder	
1 Mykplast, plastflak over 2,5 cm	1 595	20%	100	
2 Tau og taurester under 50 cm	1 402	13%	100	
3 Hardplast over 2,5 cm	1 327	12%	100	
4 Korker og korkdeler av plast	883	11%	100	
5 Tau og taurester over 50 cm	538	10%	100	

Tabell 21: Topp 5 liste over funn registrert i Miljølære.

Fritidsfiskeappen

I Fritidsfiskeappen kan en melde ifra om tapte redskap, få oversikt over redskapene i kart og bidra i kampen om å minske spøkelsesfiske og marin forsøpling. I 2022 ble det registrert 4 967 tapte redskap i appen, hvorav 95 prosent var teiner. Det ble registrert 3 962 redskaper som ble funnet, hvorav 76 prosent av disse var teiner.

Marine LitterWatch – Europeisk folkeforskning

Marine LitterWatch er folkeforskningsappen til European Environmental Agency og representerer folkeforskningsdata fra Europa. I 2022 ble det registrert 84 080 funn fordelt på 70 aksjoner.

Topp 5 Marine LitterWatch	Antall funn	% fordeling	
1 Sigarettfiltere og sneip	19 926	24%	
2 Plastbiter mellom 2,5–50 cm	15 298	18%	
3 Sugerør/rørepinner (plast)	6 696	8%	
4 Lokk og korker (plast)	5 225	6%	
5 Papirfragmenter	2 714	3%	

Tabell 22: Topp 5 fra europeisk folkeforskningsdata, hentet fra Marine LitterWatch.

Ocean Conservancy – internasjonal folkeforskning

Ocean Conservancy (OC) er en amerikansk NGO som jobber med havrelaterte spørsmål med miljøfokus internasjonalt. De har på lik linje med Senter mot marin forsøpling/Hold Norge Rent et verktøy for registrering av folkeforskning kalt Tides, og en app kalt Clean Swell, hvor de samler inn data fra hele verden. Hold Norge Rent oversender våre data på vegne av folkeforskning i Norge til OC, og tall fra Rydderapporten er en del av grunnlaget som presenteres her.

I 2022 var det så mange som 304 563 registrerte frivillige over hele verdens som deltok i oppryddingen. Det ble ryddet opp 1 692 tonn over 30 916 mil, og totalt over 150 millioner funn registrert!

Topp 5 Funn hentet fra Tides	Antall funn	% fordeling	
1 Lokk (plast)	20 241 075	13%	
2 Sugerør/rørepinner (plast)	17 289 987	12%	
3 Plastbiter	13 357 841	9%	
4 Snacks - og godteriemballasje	13 043 184	9%	
5 EPS/XPS biter	12 784 658	9%	

Tabell 23: Topp 5 funn fra internasjonal folkeforskningsdata hentet fra Tides.

Sammenligner vi de internasjonale resultatene (tabell 23) med vår nasjonale toppliste, ser vi at også internasjonalt er det plast som er helt dominerende på topplisten. Til forskjell fra den nasjonale topplisten er det her tre av fem funn som inngår under kildekategorier personlig forbruk, til sammenligning med at nesten hele topplisten av de nasjonale data i år er tilknyttet næringsavfall.

5 Profesjonell kartlegging

Folkeforskningen er fortsatt Norges største kilde til kunnskap om forsøpling, men det gjennomføres stadig mer profesjonell kartlegging, og her presenteres et utvalg av denne aktiviteten i 2022.

I 2022 ble 15 ferskvannskilder, med to måleområder hver, fordelt på samtlige fylker med unntak av Innlandet kartlagt for forsøpling. I tillegg ble to elver i Viken¹¹ kartlagt etter samme protokoll i forbindelse med Urbane Elver, et samarbeidsprosjekt mellom Oslofjordens Friluftsråd, Mepex og Hold Norge Rent:

5.1 Kartleggingsprogrammet langs vassdrag og innsjøer¹⁰

I 2022 har Hold Norge Rent igjen kartlagt vassdrag og innsjøer i Norge for forsøpling. Kartleggingsprogrammet for vassdrag og innsjøer skal dokumentere forsøpling i innlandet og identifisere nasjonale og lokale forsøplingsproblemer inne i landet.

Med to måleområder per ferskvannskilde, ser også programmet på forskjeller i mengde forsøpling mellom områder i nærheten av motorisert ferdsel og mer avsidesliggende områder. De første ferskvannskildene ble kartlagt i 2017. Protokollen er ikke endret siden 2021, men programmet evalueres fortløpende for at dataen skal være så relevant som mulig.

- Agder: Gillsvannet
- Møre og Romsdal: Brusdalsvatnet
- Oslo: Akerselva
- Nordland: Rørvikvatnet
- Rogaland: Figgjo
- Troms og Finnmark: Skallelva, Målselv, Storelva
- Trøndelag: Nidelva
- Vestfold og Telemark: Norsjø
- Vestland: Oselvassdraget (Røykenesvatnet/Samdalsvatnet)
- Viken: Drammenselva, Øyeren/Gansvika, Tyrifjorden, Glomma
- Viken, i forbindelse med Urbane Elver: Lysakerelva og Sandvikselva

Også i 2022 ble det funnet forsøpling ved nesten alle 34 måleområder kartlagt i programmet, og målingene viser at det generelt ser ut til å være mer forsøpling i nærheten av motorisert ferdsel enn i mer avsidesliggende områder. Det er omtrent dobbelt så mange funn i måleområder i nærheten av motorisert ferdsel.

I 2022 ble det funnet mest sigarettneiper. Dette er et kjent forsøplingsproblem, særlig i urbane strøk, men i denne kartleggingen ble mesteparten av disse sneipene funnet i ett måleområde. Det er uidentifiserbare plastbiter og andre uidentifiserbare gjenstander som er mest vanlig å finne langs vassdrag og innsjøer; disse ble funnet på hele 27 av 34 måleområder.

Videre ser vi at godteri- og snacksemballasje er et utbredt forsøplingsproblem. Dette ble funnet på 21 av 34 måleområder, og er det nest mest tallrike funnet i 2022. Sammen med snus og sneip tyder dette på at mye av forsøplingen langs vassdrag og innsjøer stammer fra personlig forbruk.

Likevel er det også mye industriell forsøpling. Både byggerelatert avfall og EPS over 5 cm ble funnet på nesten halvparten av måleområdene. EPS kan stamme fra forskjellige kilder, men innenlands er det sannsynlig at dette i hovedsak er isolasjonsmaterialer fra byggeprosjekter.

Hold Norge Rent gjennomførte i 2022 et eget prosjekt med fokus på byggebransjen som kilden til EPS/XPS-forsøpling. Mer om dette på side 50.

Folkeforskningsdataen fra både ferskvanns- og innlandsrydding har sigarettneiper, snusposer, matemballasje og snacksemballasje blant sine fem mest utbredte funn (se tabell 24). Dette understreker at personlig forbruk er en stor kilde til forsøpling langs vassdrag og innsjøer. Dette forklarer også hvorfor det er mer forsøpling i nærheten av motorisert ferdsel; der folk ferdes er det stor sjanse for forsøpling.

Kartleggingsprogrammet for vassdrag og innsjøer ble gjennomført med tilskudd fra Senter mot marin forsøpling og Miljødirektoratet.

Tallrikhet	Antall funn	% fordeling	Tilstedeværelse	Antall måleområder	% av måleområder
Uidentifiserbare plastbiter/gjenstander	27	79%	1 Uidentifiserbare plastbiter/gjenstander	719	27%
Snacks - og godteriemballasje	21	62%	2 Sigarettneiper	361	13%
Isopor/EPS over 5 cm	16	47%	3 Snacks - og godteriemballasje	182	7%
Drikkevareemballasje	16	47%	4 Leker og barneutstyr inkl. emballasje	150	6%
Byggerelatert	15	44%	5 Papir/papp	103	4%

Tabell 24: Oversikt over topp 5 gjenstander basert på tallrikhet og tilstedeværelse, i kartleggingsprogrammet langs vassdrag og innsjøer.

¹⁰ Kartleggingsprogrammet langs vassdrag og innsjøer, Rapport 2022, Hold Norge Rent.

¹¹ Mjøsa i Innlandet fylke utgikk på grunn av landskapsendringer.

Foto: Oslofjordens Friluftsråd

5.2 Forsøpling av EPS og XPS fra byggeplasser¹²

Hold Norge Rent og EPS-foreningen har gjennomført et toårig prosjekt i perioden 2021-2022 med hovedmål å redusere EPS og XPS på avveie fra byggeplasser, ved å avdekke årsakene og utarbeide målrettede tiltak. Det ble utarbeidet en funnprotokoll for EPS og XPS på avveie som inkluderer et identifiseringsverktøy med kjennetegn og bruksområder. I tillegg samlet prosjektet kunnskap om EPS og XPS på avveie gjennom kartlegginger.

Kartlegginger

Det ble gjennomført seks kartlegginger i områder som ga noe geografisk spredning og variasjon i type EPS og XPS som ble funnet. Sandefjord, Ålesund, Sandnes, Bergen og Brummunddal. Funn fra kartleggingene ble identifisert ved hjelp av fagperson og, om mulig, registrerte man hvilket produkt funnene stammet fra. Identifiserbare funn ble sortert inn i fire overordnede kategorier, basert på vanlige bruksområder for EPS og XPS: teknisk emballasje, fiskeri, bygg/anlegg og annet.

Identifisering

Resultatene fra kartleggingene viser at 85 prosent av alle funn var identifiserbare til en viss grad. Dette tyder på at man kan koble EPS og XPS funnet på kartlegginger til en spesifikk kilde. Den største andelen av det som var identifiserbart var fra fiskeri (36 prosent). En stor andel (20 prosent) var fra kategorien «annet» og dette er identifiserbare funn, men som tilhørte funnkategorier utenfor protokollen.

	% av total	% av det identifiserbare
Fiskeri	31 %	36 %
Bygg og anlegg	28 %	33 %
Annet	20 %	23 %
Teknisk emballasje	6 %	7 %

Tabell 25: Oversikt over fordeling av funn.

Av det som var identifiserbart viser tabell 26 topp 5.

		Antall funn	utgjør % av alt det som er identifisert
1	Fiskekasser eller deler av	325	36 %
2	Annet	213	23 %
3	Isolasjonsplater EPS	184	20 %
4	Isolasjonsplater XPS	117	13 %
5	EPS emballasje til hvitevarer, elektronikk o.l.	62	7 %

Tabell 26: Oversikt over topp 5 funn av EPS/XPS gjort i prosjektet.

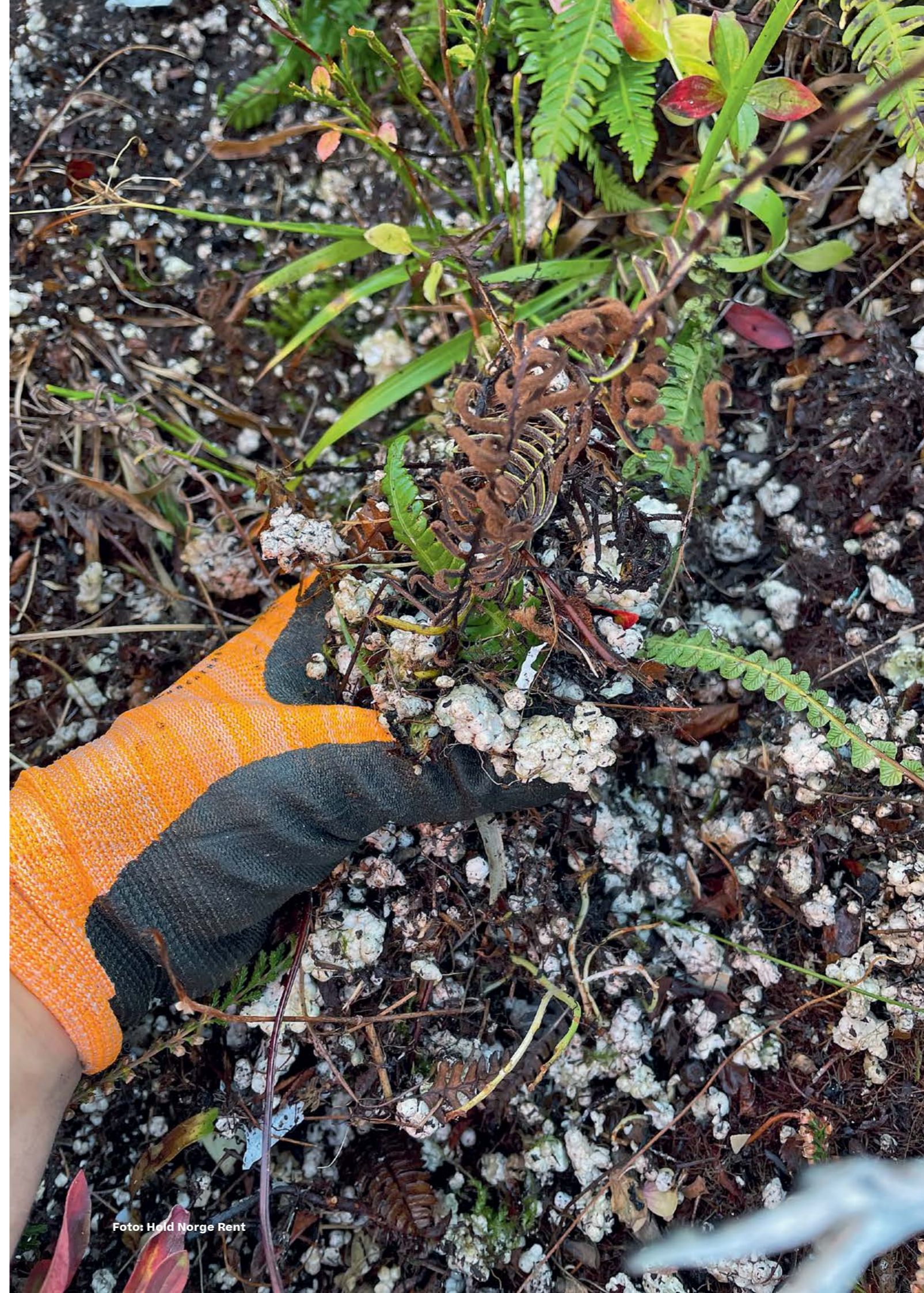
Det ble funnet mest fiskekasser eller deler av fiskekasser. Dette indikerer at denne kategorien er mulig å identifisere og kan være lettere å identifisere enn andre kategorier. Disse kan for eksempel identifiseres ved hjelp av fasong, tykkelse, låsemekanisme osv.

Konklusjoner

Kartleggingene viser at kjennetegn ved materialene kan bidra til å identifisere funnene og spore forsøplingen tilbake til kildene. På bakgrunn av denne kunnskapen kan man vurdere mulige årsaker til forsøplingen, som igjen danner grunnlaget for utvikling av løsninger. På bakgrunn av denne kunnskapen munnet prosjektet ut i en veileder. Les mer om prosjektet på Hold Norge Rents nettsider.

Prosjektet ble finansiert av Miljødirektoratet, EPS-foreningen og Hold Norge Rent.

¹² EPS og XPS Rapport 2022

5.3 Kartlegging av sigarettfilteropprydding i Norge i 2022¹³

Sigarettfiltere (også kjent som sneip) havner til stadig på topp av gjenstander som forsøples, men hvor mange sigarettfiltere ryddes egentlig opp av det offentlige?

Tobaksindustrien i Norge, representert ved Philip Morris International og Tobakkindustriens felleskontor, engasjerte Norwaste i 2021 for å kvantifisere mengden forsøplede sigarettfiltere som ryddes opp årlig på nasjonalt nivå i Norge.

For å kartlegge totalbildet av forsøpling som ryddes opp har det vært benyttet en «bottom-up struktur» basert på plukkanalyser av oppryddet avfall (forsøpling) gjennomført av det offentlige. Eksempler på oppryddingsstrømmer er feiemasser fra urbane områder, manuelt oppryddet kommunal forsøpling og rist-godsforsøpling fra avløpsvann til avløpsrensaneanlegg (ristgods). Videre er det benyttet ulike parametere som mengde forsøpling totalt og innbyggere til å ekstrapolere tallene til et nasjonalt nivå.

Totalt estimat på sigarettfiltere ryddet er på nivået 100 millioner stykk per år, tilsvarende 100 tonn våtvekt og 20 tonn tørrvekt av sigarettfiltere.

Resultatet av dette prosjektet inneholder flere usikkerhetsmomenter. Dette omfatter blant annet at mengden forsøpling, ryddeaktiviteter og avfallsinfrastruktur i byer og andre offentlige steder i Norge er gjenstand for store variasjoner. Mengden urban forsøpling i en kommune er knyttet til værforholdene og ferdselen både inn og ut av kommunen. Anslagene representerer kun året 2021. På grunn av pandemien var dette året uvanlig med hensyn til friluft- og turistaktivitet. Videre er mengden grus/feiemasser og snøhåndtering nært knyttet til forholdene i vintersesongen, og dette varierer fra år til år.

Studien avdekket også generelt manglende statistikk på forsøpling hos det offentlige. Det ble anbefalt at kommuner og andre vegmyndigheter blir forpliktet til å rapportere konkrete data om oppryddet avfall.

Sigarettfiltere i oppryddingsstrøm	Antall sigarettfiltere per år i millioner	Våtvekt (kg/år)	Tørrvekt (kg/år)
Urbane feiemasser	40	56 004	8 001
Manuelt oppryddet kommunal forsøpling	2,1	1 058	423
Manuelt oppryddet forsøpling fra kommunale veier	2,0	998	399
Feiemasser/grus fra kommunale veier	6,6	5 922	1 316
Snørydding fra kommunale veier	0,062	56	12
Overvannsforsøpling oppsamlet fra urbane elver	0,005	5	1
Ristgods fra avløpsrensaneanlegg	46	41 220	9 160
Totalt estimat av sigarettfiltere samlet inn	97	105 262	19 312

Tabell 27: Oversikt over sigarettfiltere i oppryddingsstrømmen.

¹³ Mapping of cigarette butts clean-up in Norway, Norwaste rapport 7-2021.

5.4 På rett vei

Norge har over 93 000 km med offentlig vei. Forsøpling langs disse veiene er en vesentlig trussel for dyrelivet, særlig beitedyr, og er kostnadskrevenende å rydde opp. På tross av dette vet vi lite om hva denne forsøplingen består av, og derfor gikk Hold Norge Rent sammen med Norwaste, Mesta og Innlandet fylkeskommune for å kartlegge forsøpling langs vei i 2022.

Prosjektet fant at tobakksrelaterte produkter var det vanligste funnet langs veistrekningene som ble kartlagt, etterfulgt av uidentifiserbar plast og papir, snacksemballasje i plast og takeaway-emballasje i enten papp eller papir (tabell 28).

Topp 5 På rett vei		Antall funn	% fordeling	
1	Tobakksrelaterte produkter (snus, sneip, emballasje osv.)	645	18%	
2	Uidentifiserbar plast	472	14%	
3	Annet papp/papir	375	11%	
4	Snacksemballasje (plast)	341	10%	
5	Takeaway-emballasje av papp/papir	209	6%	

Tabell 28: Topp 5 i prosjektet På Rett Vei.

De vanligste identifiserbare funnene fra prosjektet er alle forbruksartikler; produkter som enkeltpersoner tar i bruk. Dette inkluderer også funn som drikkebegeter og drikkevareemballasje, og denne kategorien representerer omtrent halvparten av funnene i prosjektet. Dette gir en pekepinn på hva de vanligste funnene langs vei er, men gir ikke nødvendigvis fasitsvar på hva som er kilden til forsøplingen, da det kan stamme fra tungtrafikk, lokal næring eller personbiler.

Prosjektet viste også at småsøppel, biter forsøpling på mindre enn 5cm, er en stor utfordring. Her er det snus og sneip som dominerer, men også biter av veimaling. Dette er forsøpling som er tid- og ressurskrevende å rydde opp, så Mesta har ikke muligheten til å rydde alt når de gjør rengjøringer langs veien. Det fører til at denne typen forsøpling hoper seg opp over tid.

Videre viste prosjektet at veiene som enten hadde høy belastning av trafikk eller var påvirket av lokale kilder, kiosker, bensinstasjoner, butikker, med mer, var områdene som var mest forsøplet. Prosjektet kunne ikke definitivt si om trafikk eller lokale kilder ga høyest utslag.

Tiltak mot forsøpling langs vei

Vi vet noe om hvor forsøplingen kan komme fra, og da er neste steg å utforske atferden som fører til at dette skjer. Når det kommer til privatpersoner, kan man utforske om forsøplingen skjer på grunn av holdninger eller manglende kunnskap. Når det kommer til forsøpling fra industri, er det flere områder man kan utforske: Hva er forsøplingsrisikoen ved anleggsarbeid langs vei? Bli transport av varer og avfall festet på en sikker måte?

På rett vei har gitt oss innsikt i forsøpling langs norske veier, men innsikten er begrenset. Det er behov for å samle inn mer kunnskap, men det er også mulig å fokusere på noen kjente problemområder, som nevnt over.

Prosjektet ble finansiert av Handelens miljøfond.

5.5 OSPAR-kartlegging av marin forsøpling i Norge

OSPAR er en forkortelse for Oslo-Paris-konvensjonen for bevaring av det marine miljøet i Nordøst-Atlanteren. Et av tiltakene i konvensjonen er å gjennomføre kartlegginger av strender og rapportere på strandsøppel.

I Norge gjennomføres det kartlegginger av syv ulike strender én til to ganger i året.

I 2022 ble fire av disse strendene kartlagt:

- Rekvika, Troms og Finnmark
- Kviljo, Agder
- Ytre Hvaler, Viken
- Åpenvikbukta, Troms og Finnmark

Totalt ble det registrert 15 639 funn.

Resultatene fra 2022 viser at det er plast som er helt dominerende på topplisten (tabell 29).

Topp 3 OSPAR-strender i Norge		Antall funn	% fordeling	
1	Plast: snor	5 224	33%	
2	Plast: store biter	2 055	13%	
3	Plast: medium biter	2 004	13%	

Tabell 29: Topp 3 funn langs OSPAR-strender i Norge.

6 Internasjonalt samarbeid

6.1 Nordic Coastal Cleanup

Nordic Coastal Cleanup (NCC) er et unikt samarbeidsprosjekt mellom åtte nordiske organisasjoner med et felles mål om å redusere marin og landbasert forsøpling, samt tilrettelegge for kompetanseoverføring, ideutveksling og samarbeid på tvers av landegrenser.

De deltagende organisasjonene i nettverket er: Ståda Åland, Håll Sverige Rent, Ruddy Føroyar, CSR Grønland, World Wide Friends Island, Pidä Saaristo Siistinä ry, Hold Danmark Rent og Hold Norge Rent. Siden 2017 har NCC samlet data fra nordiske referansestrender og gjennomført Nordisk strandryddedag. I 2021 ble NCC inkludert i satsingen «Norden som en motor i arbeidet mot marin forsøpling» i regi av Nordisk ministerråd med hensikt om å styrke samarbeidet mellom de ulike organisasjonene.

I 2022 ble Nordisk strandryddedag avholdt lørdag 7. mai med ryddeaksjoner i store deler av Norden. I Norge er vi forsiktige med å gjennomføre ryddeaksjoner i sårbare hekkeområder på denne årstiden, og vi arrangerte derfor et kontrollert arrangement i samarbeid med Norges Seilforbund og Nordic Ocean Watch i Oslo sentrum.

Kartlegging av de nordiske referansestrendene

Gjennom arbeidet med de nordiske referansestrendene har prosjektdeltakerne samlet verdifull data om marin forsøpling i Norden. Denne dataen kan både benyttes til å verifisere folkeforskningsdata og for å identifisere nasjonale og nordiske kilder til forsøpling.

Topp 5 Nordiske referansestrender	Antall funn	% fordeling	
1 Sigarettneiper og snus	875	28%	
2 Uidentifiserbare plastbiter	849	27%	
3 EPS/XPS	365	12%	
4 Matemballasje	215	7%	
5 Glass og keramikk	196	6%	

Tabell 30: Topp 5 fra nordiske referansestrender.

Marin forsøpling i Norden

I 2022 ble det registrert 3 159 funn fra 10 ulike referansestrender fra Norge, Sverige, Danmark, Åland, Finland, Færøyene og Island. Resultatene viste at 81 prosent av funnene var av plast, og den største kilden til forsøpling var personlig forbruk (58 prosent). Sammenligner vi disse nordiske data med våre nasjonale funn ser vi at det er plast som er mest dominant materiale på avveie (75 prosent) men i motsetning til NCC så er det næringsliv som står for største kilden til forsøpling i Norge (55 prosent). For flere resultater, se NCCs nettside.¹⁴

Prosjektet ble finansiert av Nordisk ministerråd og Hold Norge Rent.

¹⁴ www.nordiccoastalcleanup.com

6.2 Arctic Cleanup

Arctic Cleanup er et samarbeidsprosjekt mellom Hold Norge Rent, Ocean Conservancy (OC) og lokale ryddemiljøer i Arktis. Prosjektet ligger under Arktisk råds program «Protection of the Arctic Marine Environment» (PAME).

Overordnet mål med prosjektet:

- legge til rette for frivillig opprydding i arktiske strøk og innhente mer kunnskap om kilder og årsaker til forsøpling i regionen gjennom folkeforskning
- bidra til å forebygge forsøpling i Arktis gjennom økt bevissthet om kilder og årsaker til forsøpling i regionen
- samle kunnskap om optimale metoder for kartlegging og opprydding av marin forsøpling for frivillige
- legge til rette for samarbeid, deling av kunnskap og erfaringer om oppryddingsmetoder, forsøplings situasjonen og avfallshåndtering på tvers av regionen
- engasjere regionens lokalbefolkning med særlig vekt på ungdom og unge voksne i frivillig opprydding

Aktiviteter i 2022

I 2022 ble prosjektet skalert opp fra en pilot til et fullskalaprojekt i Island og Finnmark.

Det ble gjennomført ryddeaksjoner med frivillige arrangert av lokale aktører i begge områder og store mengder søppel ble fjernet.

Representanter fra Hold Norge Rent gjennomførte et feltarbeid i Grønland i samarbeid med CSR Grønland og den frivillige organisasjonen Plastic not so Fantastic. Denne turen ga oss langt bedre innsikt i hvor det ryddes per i dag, utfordringene som frivilligheten står overfor og forsøplings situasjonen i og rundt Nuuk. Vi møtte representanter for frivilligheten og lokale myndigheter, deltok på befaringer og gjennomførte en ryddeaksjon langs kysten i Nuuk.

Gjennom OC er det opprettet kontakt med lokale aktører i Canada og Alaska. Det har ikke blitt gjennomført noen ryddeaksjoner her i 2022, men det er lagt et godt grunnlag for videre arbeid i 2023.

Foto: Hold Norge Rent

I samarbeid med OC har vi utviklet en protokoll som er tilpasset registrering for frivillige og typiske funn i arktiske områder. Dette sikrer ny informasjon om forsøplingsproblemet i arktiske områder.

Totalt

- Antall aksjoner: 13
- Antall kg ryddet: 20 938
- Antall frivillige: 178
- Km ryddet: 183
- Antall funn: 14 944

Topp 5 Arctic Cleanup	Antall funn	% fordeling	
1 Plast- og EPS-biter under 2.5 cm	5 780	43%	
2 EPS/XPS over 2.5 cm	1 818	14%	
3 Fiskesnøre	953	7%	
4 Flyteelementer i EPS	660	5%	
5 Deler av fiskenet	600	4%	

Tabell 31: Topp 5 fra ryddeaksjoner gjennomført i Arctic Cleanup.

Prosjektet mottok midler fra Klima- og miljødepartementet, vår tidligere samarbeidspartner Norrøna og Ocean Conservancy.

7 Nettverk for frivillig opprydding (NFO)

På bakgrunn av økt aktivitet og engasjement for opprydding de siste årene, har det blitt et større behov for mer dialog, systematisk koordinering og samarbeid mellom ryddeaktører både lokalt, regionalt og nasjonalt. Dette gjorde at Nettverk for frivillig opprydding (tidligere KOSAM) ble opprettet i samarbeid med Senter mot marin forurensning (Marfo) i 2018. NFO er i dag et nettverk for regionale aktører som mobiliserer til, tilrettelegger for og koordinerer opprydding regionalt og lokalt.

Målet for nettverket er å være et aktivt forum for å drøfte planer, skape engasjement og løse utfordringer knyttet til frivillig opprydding og består av omtrent 60 aktive personer med tilhørighet til frivillige organisasjoner, friluftsråd, avfallsselskap, dedikerte ryddeaktører med flere. Også statsforvaltere og kommuner som koordinerer frivillig opprydding er invitert på møtene.

Innholdet på møtene varierer etter deltakernes behov og fokuserer i stor grad på planlegging og organisering av frivillige dugnader. Nettverket har blant annet vært et viktig samlingspunkt i forbindelse med koordinering av arrangementer tilknyttet Strandryddeuka og Vårryddedagen. Tanken er at deltakerne i nettverket sprer informasjon videre til sitt lokalmiljø.

Nettverket har bidratt til en god dialog og samarbeid i Norges frivillige ryddemiljø og har ført til bedre koordinering og organisering av frivillig opprydding og mer effektiv utnyttelse av ressursene i miljøet. Nettverket er også en viktig kommunikasjonskanal for å nå ut til frivillige og for å mobilisere nye frivillige.

NFO skal bestå av aktører som koordinerer frivillig opprydding, har en nøkkelrolle i sitt område og som ønsker å samarbeide på tvers av organisasjoner og geografi. Nye aktører dukker stadig opp, og aktører som ønsker mer informasjon om deltakelse, oppfordres til å ta kontakt på post@holdnorge.no

Nettverk for frivillig opprydding finansieres med tilskudd fra Senter mot marin forurensning.

8 Takk til de frivillige!

Hold Norge Rent vil gjerne takke alle som har bidratt til innhold i årets rydderapport, men den største takken retter vi til alle de frivillige for deres enorme engasjement!

Tusen takk til dere som bruker Rydde og registrerer hva dere finner. Denne folkeforskningsdataen er det som legger grunnlaget for kunnskapen vi har om forsøpling i Norge i dag, og uten den hadde det ikke kunne blitt publisert noen rydderapport.

Vi vil også gjerne benytte muligheten til å oppfordre alle til å benytte seg av registreringsløsningen Rydde. Jo mer data som registreres, jo større innsikt får vi i forsøplingsproblematikken i Norge.

Bli en folkeforsker du også!

Bruk QR koden for å laste ned den Rydde-appen på din mobil, og registrer dine funn neste gang du er ute og rydder, enten det er i området du bor, langs en elv eller på stranda.

8 Takk til samarbeidspartnere

Hold Norge Rent takker våre samarbeidspartnere for støtte gjennom flere år og for bidrag til ryddesesongen i 2022.

Hold Norge Rents arbeid ble også støttet av Norges sjømatråd i 2022.

Appendiks 1: Før fuglene kommer – avdelinger

FFK har avdelinger på følgende plasser:

FFK Oslofjorden
under ledelse av Oslofjordens Friluftsråd

FFK Agder
i regi av Våre Strender, Universitetet i Agder og Norsk Zoologisk Forening Sørlandsavdelingen

FFK Rogaland
i regi av Jæren Friluftsråd, Ryfylke Friluftsråd, Clean Shores Stavanger og Strandryddeaksjonen Haugalandet

FFK Vestland
i regi av Bergen og Omland Friluftsråd og Norges Miljøvernforbund

FFK Sogn og Fjordane
i regi av Fjordane Friluftsråd

FFK Møre og Romsdal
i regi av Runde Miljøsentre

FFK Trøndelag
i regi av Mausund Feltstasjon

FFK Troms og Finnmark
i regi av Ren Kyst og Vadsø atletklubb

Styringsgruppen til Før fuglene kommer består av: Oslofjordens Friluftsråd, Statens naturoppsyn, BirdLife Norge og Hold Norge Rent.

Foto: Hold Norge Rent

Appendiks 2: Oversikt frivillige aktører

Nasjonale aktører

Naturvernforbundet
Naturvernforbundet deltar aktivt i frivillig opprydding og har fylkeslag i alle landets fylker. Finn kontaktinformasjon for ditt lokallag her: naturvernforbundet.no/om-oss

Norges Dykkeforbund
For ryddeaksjoner under vann ta kontakt med Norges Dykkeforbund eller dykkerklubber lokalt Norges Dykkeforbund: dykking@nif.idrett.no

Clean Shores Global
contact@cleanshores.global

PlastPiratene
admiralen@plastpiratene.com

Hold Norge Rent
post@holdnorerent.no

Oversikt lokale kontakter:

OSLOFJORDEN (OSLO, VIKEN, VESTFOLD OG TELEMARKE)

Koordinatorer:
Oslofjordens Friluftsråd
Strandrydding i Vestfold
PlastPiratene
Miljøstiftelsen Elv og Hav
Midtre Telemark Vannområde
Fjord Cleanup
Rydd Marka
Rusken/Oslo kommune
Naturvernforbundet lokalt

Avfallshåndtering:
Oslo kommune – Oversikt og informasjon til frivillige ryddere
Fredrikstad kommune og Skjærgårdstjenesten
Ragn-Sells
Lokale avfallsselskap kan lokaliseres via ryddenorge.no

INNLANDET
Koordinatorer:
Hold Innlandet Rent,
[kontakt: plast@skappa.no](mailto:plast@skappa.no)
Valdres Friluftsråd
PlastPiratene, [kontakt: plastfriglomma@outlook.com](mailto:kontakt:plastfriglomma@outlook.com)
Dokkadeltaet Nasjonale Våtmarkssenter
Clean Coast Anglers
Naturvernforbundet lokalt

Avfallshåndtering:
Ragn-Sells
Lokale avfallsselskap kan lokaliseres via ryddenorge.no

AGDER
Koordinatorer:
Våre Strender (Raet Nasjonalpark), [kontakt: blimed@vaarestrender.no](mailto:blimed@vaarestrender.no)
Lister Friluftsråd arrangerer Teinejakta
PlastPiratene, [kontakt: philip@digno.no](mailto:kontakt:philip@digno.no)
Mandal Dykkeklubb
Lindesnes Kommune
Naturvernforbundet lokalt

Avfallshåndtering:
Ragn-Sells
Lokale avfallsselskap kan lokaliseres via ryddenorge.no

ROGALAND
Koordinatorer:
Jæren Friluftsråd,
[kontakt: arve.jaaton@jarenfri.no](mailto:kontakt:arve.jaaton@jarenfri.no)
Ryfylke Friluftsråd,
[kontakt: kersti.kesper@ryfri.no](mailto:kontakt:kersti.kesper@ryfri.no)
Friluftsrådet Vest og Strandryddeaksjon Haugalandet,
[kontakt: post@frivest.no](mailto:kontakt:post@frivest.no)
Dalane Friluftsråd
PlastPiratene (Stavanger),
[kontakt: nickoleskyee@gmail.com](mailto:kontakt:nickoleskyee@gmail.com)
Clean Shores Global avdeling Sola
Naturvernforbundet i Hordaland og Rogaland oppfordrer til å bli med på Plastjakten

Avfallshåndtering:
Langs Jærkysten er det satt ut miljøbokser Ragn-Sells
Lokale avfallsselskap kan lokaliseres via ryddenorge.no

VESTLAND
Koordinatorer:
Bergen og Omland Friluftsråd
Friluftsrådet Vest (Kvinnherad, Etne, Stord, Bømlo, Fitjar) og Strandryddeaksjon Haugalandet, [kontakt: post@frivest.no](mailto:kontakt:post@frivest.no)
Norges Miljøvernforbund,
[kontakt: ruben@nmf.no](mailto:kontakt:ruben@nmf.no)
Fjordane Friluftsråd
PlastPiratene, [kontakt: Helge Dávøy Trygvason, tlf: 95880880](mailto:kontakt:Helge.Davoy.Trygvason.tlf:95880880)
Helge Dávøy Trygvason, [tlf: 95880880](mailto:tlf:95880880)
Naturvernforbundet i Hordaland og Rogaland oppfordrer til å bli med på Plastjakten
Ta kontakt med ditt lokallag for mer informasjon.

Avfallshåndtering:
Avfall kan leveres gratis hos Sunnfjord Miljøverk og Nordfjord Miljøverk
Ragn-Sells
Lokale avfallsselskap kan lokaliseres via ryddenorge.no

MØRE OG ROMSDAL
Koordinatorer:
Sunnmøre Friluftsråd,
[kontakt: malin.fiksdal@friluftsradaet.no](mailto:kontakt:malin.fiksdal@friluftsradaet.no)
Nettverk Marin Forsøpling Møre og Romsdal ved Runde Miljøsentre,
[kontakt: ovidie@runde.no](mailto:kontakt:ovidie@runde.no)
Friluftsrådet Nordmøre og Romsdal,
[kontakt: post@stikkut.no](mailto:kontakt:post@stikkut.no)
PlastPiratene,
[kontakt: sverre_soreide@hotmail.com](mailto:kontakt:sverre_soreide@hotmail.com)
Plastfritt Hav
Plastpiratene Lepsøy
Naturvernforbundet lokalt

Avfallshåndtering:
Hold Midt-Norge Rent organiserer henting av avfall i kommuner i Midt-Norge
Ragn-Sells
Lokale avfallsselskap kan lokaliseres via ryddenorge.no

TRØNDELAG
Koordinatorer:
Hold Midt-Norge Rent
Hold Trondheim Rent
Naturvernforbundet lokalt

Avfallshåndtering:
Hold Midt-Norge Rent organiserer henting av avfall i kommuner i Midt-Norge
Ragn-Sells
Lokale avfallsselskap kan lokaliseres via ryddenorge.no

NORDLAND
Koordinatorer:
Ishavskysten: Ishavskysten Friluftsråd (Balsfjord, Karlsøy, Tromsø, Lyngen og Storfjord)
Helgelandskysten: Rent Hav Helgeland Lofoten: Clean Up Lofoten og Lofoten Avfallsselskap IKS (Vågan, Vestvågøy, Flakstad og Moskenes),
[kontakt: cul@las-lofoten.no](mailto:kontakt:cul@las-lofoten.no)
Salten: Reine Strender (Iris Salten), [kontakt: kundesenter@iris-salten.no](mailto:kontakt:kundesenter@iris-salten.no)
Vesterålen: Reno Vest,
[kontakt: torunn@reno-vest.no](mailto:kontakt:torunn@reno-vest.no)
In the Same Boat,
[kontakt: post@inthesameboat.eco](mailto:kontakt:post@inthesameboat.eco)
Naturvernforbundet lokalt

Avfallshåndtering:
Helgeland Avfallsselskap
Søndre Helgeland Avfallsselskap
Lofoten Avfallsselskap
Ragn-Sells
Lokale avfallsselskap kan lokaliseres via ryddenorge.no

TROMS OG FINNMARK
Koordinatorer:
Finnmark Friluftsråd,
[kontakt: post@perletur.no](mailto:kontakt:post@perletur.no)
Nord-Troms Friluftsråd,
[kontakt: post@utinord.no](mailto:kontakt:post@utinord.no)
Ren Kyst (Tromsø og Karlsøy)
PlastPiratene,
[kontakt: vikingfisken@gmail.com](mailto:kontakt:vikingfisken@gmail.com)
Vakre Varanger,
facebook.com/vakre.varanger
Naturvernforbundet lokalt,
[kontakt: ck@naturvernforbundet.no](mailto:kontakt:ck@naturvernforbundet.no)

Avfallshåndtering:
Remiks (Tromsø og Karlsøy)
Ragn-Sells
Lokale avfallsselskap kan lokaliseres via ryddenorge.no

SVALBARD
Koordinatorer:
Aktiv i friluft, post@aktivifriluft.no

NB! Dette er ikke en komplett oversikt over frivillige aktører som er ute og rydder.

Dette er en liste over aktører som koordinerer frivillig opprydding lokalt eller regionalt og som har sagt seg villige til å ta imot henvendelser fra frivillige, barnehager, skoler m.m. som trenger hjelp til for eksempel å finne steder å rydde, kvitte seg med innsamlet avfall, veiledning i bruk av Rydde, foredrag o.l.

Gi oss tilbakemelding på post@holdnorerent.no dersom en kontakt fra listen ikke responderer.

Kilde: holdnorerent.no/kunnskapsartikkel/lokalekontakterognettverk

Foto: Hold Norge Rent

Bli stolt medlem av
**HOLD
NORGE
RENT**

Støtt vårt arbeid mot forsøpling gjennom medlemskap

Bedrifter, offentlige virksomheter, organsiasjoner og ideelle lag og foreninger inviteres til å støtte Hold Norge Rents arbeid gjennom medlemskap.

Ta kontakt på post@holdnorgarent.no eller gå inn på våre nettsider og bli medlem: holdnorgarent.no/bli-medlem

Sammen mot forsøpling

WORKHAND
AIR
MICRO TOUCH
HOLD FORT
NOERGE RENT

WORKHAND
AIR
MICRO TOUCH
HOLD FORT
NOERGE RENT

WORKHAND
AIR
MICRO TOUCH
HOLD FORT
NOERGE RENT

WORKHAND
AIR
MICRO TOUCH
HOLD FORT
NOERGE RENT

WORKHAND
AIR
MICRO TOUCH
HOLD FORT
NOERGE RENT

WORKHAND
AIR
MICRO TOUCH
HOLD FORT
NOERGE RENT

SAFE
WORKHAND
AIR
MICRO TOUCH
HOLD FORT
NOERGE RENT

SAFE
WORKHAND
AIR
MICRO TOUCH
HOLD FORT
NOERGE RENT

SAFE
WORKHAND
AIR
MICRO TOUCH
HOLD FORT
NOERGE RENT

SAFE
WORKHAND
AIR
MICRO TOUCH
HOLD FORT
NOERGE RENT